Pakiet edukacyjny

Prawa dziecka. Prawa ucznia

Źródło: http://stylesoftamaranicole.blogspot.com/2010/09/septembers-charity-spotlight-unicef.html

„Dzieci nie będą dopiero, ale są już ludźmi, tak, ludźmi są, a nie lalkami: można przemówić do ich rozumu, odpowiedzą nam, przemówmy do serca, odczują nas”

Janusz Korczak

Spis treści

Prawa dziecka

1. **Akty prawne dotyczące praw dziecka.**
   Deklaracja Praw Dziecka, zwana Genewską z 1924 r.
   Deklaracja Praw Dziecka z 1959 r.
   Konwencja o Prawach Dziecka.
   Ustawa o Rzeczniku Praw Dziecka.
2. **Materiały merytoryczne.**
   Dzieła zwarte.
   Artykuły z czasopism.
   Materiały z Internetu.
3. **Materiały metodyczne.**
   Dzieła zwarte.
   Artykuły z czasopism.
   Materiały z Internetu.

Prawa ucznia

1. **Akty prawne dotyczące praw ucznia.**
   Powszechna Deklaracja Praw Człowieka.
   Konwencja o Prawach Dziecka.
   Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej.
   Ustawa o Systemie Oświaty i stosowne rozporządzenia.
2. **Materiały merytoryczne.**
   Dzieła zwarte.
   Artykuły z czasopism.
   Materiały z Internetu.
3. **Materiały metodyczne.**
   Dzieła zwarte.
   Artykuły z czasopism.
   Materiały z Internetu.

Pakiet edukacyjny opracował zespół pracowników
Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej:
Urszula Tobolska (Wrocław)
Anna Mikos (filia w Jeleniej Górze)
Wioletta Matelonek (filia w Strzelinie).

Prawa dziecka są odbiciem praw człowieka. Człowiekiem, który najpełniej podniósł kwestię praw dziecka i pozostał wielkim orędownikiem praw najmłodszych, był Janusz Korczak.

Prawa dziecka są ściśle związane z funkcjonowaniem państwa. Dzieci są najmłodszymi obywatelami kraju, w którym żyją, a więc ich prawa mieszczą się również w normach przysługujących wszystkim członkom społeczeństwa. Mają zatem prawo m.in. do: uzyskania obywatelstwa, swobodnego wyrażania poglądów i poszanowania ich przez dorosłych, czy wolność od przemocy fizycznej i psychicznej, wyzysku, nadużyć seksualnych itp.

Dziecku przysługują jeszcze specjalne uprawnienia, które mają mu zapewnić odpowiednie warunki do odpowiedniego standardu życia, ochrony zdrowia, jak i pełnego rozwoju jego osobowości, realizującego się poprzez prawo do nauki, czy korzystania z dóbr kultury. Niezależnie od Konwencji o Prawach Dziecka, dziecko jest chronione przez obowiązujący w danym państwie system prawny. Dziecko nabywa swych praw wraz ze swoimi narodzinami. Praw tych nikt nie może dziecka pozbawić.

Dziecko znające swoje prawa jest w stanie świadomie z nich korzystać. Zaczyna rozumieć, że jest traktowane przez Państwo podmiotowo a nie przedmiotowo, że ma prawa, które muszą być respektowane.

Pakiet edukacyjny PRAWA DZIECKA. PRAWA UCZNIA przygotowany został przez pracowników Dolnośląskiej Biblioteki Pedagogicznej we Wrocławiu oraz filii w Jeleniej Górze i Strzelinie. Źródłami informacji stanowiącymi trzon pakietu edukacyjnego są wybrane z zasobów DBP we Wrocławiu oraz sieci bibliotek pedagogicznych Dolnego Śląska książki i artykuły z czasopism. Ponadto wiedzę poszerzają wiadomości znalezione w zasobach Internetu. Opisy bibliograficzne ubogacone są adnotacją o zawartości treściowej publikacji. Na wydanej, przy okazji pakietu, tematycznej płyty, znalazły się też linki do pełnotekstowych wersji artykułów.

PRAWA DZIECKA

Prawa dziecka w aktach prawnych

Prawa dziecka są uregulowane nie tylko Konwencją o Prawach Dziecka, lecz również szeregiem innych dokumentów międzynarodowych.
W 1924 r. Zgromadzenie Ogólne Ligi Narodów przyjęło **Deklarację Praw Dziecka, zwaną Genewską**. Zawiera ona pięć zasad mówiących o prawach dziecka. Poniżej jej tekst.

Niniejszą Deklarację, nazwaną Deklaracją Genewską, mężczyźni i kobiety wszystkich narodowości uznają, że ludzkość powinna dać dziecku wszystko, co posiada najlepszego i stwierdzają, że ciążą na nich, bez względu na rasę, narodowość i wyznanie, następujące obowiązki:
1. Dziecku powinno się dać możność normalnego rozwoju fizycznego i duchowego.
2. Dziecko głodne powinno być nakarmione, dziecko chore powinno być pielęgnowane, dziecko wykolejone wrócone na właściwą drogę, sierota i dziecko opuszczone - wzięte w opiekę i wspomagane.
3. Dziecko powinno przed innymi otrzymać pomoc w czasie klęski.
4. Dziecko powinno być przygotowane do zarobkowania na życie i zabezpieczone przed wszelkim wyzyskiem.
5. Dziecko winno być wychowane w wierze, że jego najlepsze cechy powinny być oddane na usługi współbraci.

20 listopada 1959 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych proklamowało **Deklarację Praw Dziecka**. Jest ona rozszerzeniem Deklaracji Genewskiej. Zawiera 10 szczegółowo sprecyzowanych zasad dotyczących praw dziecka.

Zważywszy, że narody należące do Organizacji Narodów Zjednoczonych potwierdziły w Karcie ONZ swą wiarę w podstawowe prawa człowieka, w jego godność i wartość, i wyraziły swą gotowość popierania postępu społecznego i stworzenia lepszych warunków bytu w większej wolności, zważywszy, że w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka Organizacja Narodów Zjednoczonych proklamowała, iż każdy człowiek powinien korzystać ze wszystkich praw i swobód wymienionych w Deklaracji, bez względu na różnice rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych i innych, narodowości, pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub jakiekolwiek inne różnice, zważywszy, że dziecko, z powodu niedojrzałości fizycznej i umysłowej wymaga szczególnej opieki i troski, a także odpowiedniej opieki prawnej, zarówno przed urodzeniem, jak i po urodzeniu, zważywszy, że potrzebę tej szczególnej troski stwierdzono w Deklaracji Genewskiej z roku 1924 w sprawie praw dziecka i uznano w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka, jak również w statutach agencji wyspecjalizowanych i organizacji międzynarodowych, których działalność ma na celu dobro dziecka, zważywszy, ż ludzkość powinna dać dziecku to, co ma najlepszego, Zgromadzenie Ogólne proklamuje niniejszą Deklarację Praw Dziecka, aby zapewnić mu szczęśliwe dzieciństwo i korzystanie, zarówno w jego interesie jak i w interesie społeczeństwa, z praw i swobód wymienionych w niniejszej Deklaracji.
Zgromadzenie Ogólne apeluje do rodziców i indywidualnie do mężczyzn i kobiet, jak również do stowarzyszeń, władz lokalnych i rządów krajów, aby uznały te prawa i starały się zapewnić poszanowanie praw przy pomocy środków ustawodawczych i innych, wprowadzających w życie następujące zasady:
Zasada 1 - Dziecko korzysta ze wszystkich praw w niniejszej Deklaracji. Prawa te rozciągają się na wszystkie dzieci, bez żadnego wyjątku i bez żadnej różnicy albo dyskryminacji z

powodu rasy, koloru, płci, języka, wyznania, poglądów politycznych lub innych, narodowości lub pochodzenia społecznego, majątku, urodzenia lub z
jakiegokolwiek innego powodu, przy czym zasadę tę stosuje się zarówno w stosunku do dziecka, jak i do jego rodziny.
Zasada 2 - Dziecko korzysta ze szczególnej ochrony, a ustawodawstwo i inne środki stworzą mu wszelkie możliwości i ułatwienia dla zdrowego i normalnego rozwoju fizycznego, umysłowego, moralnego, duchowego i społecznego, w warunkach wolności i godności. Wydawane w tym celu ustawy powinny mieć na względzie przede wszystkim dobro dziecka.
Zasada 3 - Z chwilą przyjścia na świat dziecko ma prawo do nazwiska i obywatelstwa.
Zasada 4- Dziecko korzysta z dobrodziejstw ubezpieczeń społecznych. Jest ono uprawnione do tego, by zdrowo rosło i rozwijało się; w tym celu należy zapewnić szczególną ochronę zarówno dziecku jak i matce, łącznie z odpowiednią opieką, tak przed urodzeniem, jak i po urodzeniu. Dziecko ma prawo do odpowiedniego wyżywienia i mieszkania, rozrywek i opieki lekarskiej.
Zasada 5 - Dziecko upośledzone pod względem fizycznym, umysłowym lub społecznym należy traktować, wychowywać i otaczać szczególną opieką, z uwzględnieniem jego stanu zdrowia i warunków życiowych.
Zasada 6 - Do harmonijnego rozwoju swej osobowości dziecko potrzebuje miłości i zrozumienia. W miarę możności powinno ono rosnąć pod ochroną i odpowiedzialnością rodziców, a w każdym razie w atmosferze życzliwości oraz bezpieczeństwa moralnego i materialnego; w pierwszych latach życia nie wolno dziecka oddzielać od matki, chyba że chodzi o wypadki wyjątkowe. Społeczeństwo i władze państwowe powinny otaczać szczególną opieką dzieci nie mające rodziny albo nie mające dostatecznych środków na utrzymanie. Zaleca się udzielanie pomocy finansowej, państwowej lub innej, wielodzietnym rodzinom na utrzymanie dzieci.
Zasada 7 - Dziecko ma prawo do nauki; nauka ta jest bezpłatna i obowiązkowa, przynajmniej w zakresie szkoły podstawowej. Dziecko powinno otrzymać takie wychowanie, które podnosi jego kulturę ogólną i umożliwia mu, w warunkach równych szans, rozwinięcie swych zdolności, wyrobienie zdrowego rozsądku oraz poczucia odpowiedzialności moralnej i społecznej, a także stanie się pożyteczną jednostką społeczeństwa . Osoby odpowiedzialne za wychowanie dziecka i kierowanie nim powinny mieć na względzie jego dobro; odpowiedzialność ta spada przede wszystkim na rodziców. Dziecku należy dać wszelkie możliwości do zabaw i rozrywek, które powinny zmierzać do tych samych celów co nauka; społeczeństwo i władze państwowe powinny ułatwić korzystanie z tego prawa.
Zasada 8 - Dziecko powinno zawsze mieć pierwszeństwo do ochrony i pomocy.
Zasada 9 - Dziecko należy chronić przed wszelkiego rodzaju zaniedbaniem, okrucieństwem i wyzyskiem. Nie powinno ono być przedmiotem handlu w żadnej formie. Dziecko nie wolno przyjmować do pracy zarobkowej przed osiągnięciem odpowiedniego, minimalnego wieku. Dziecko nie wolno w żadnym razie zmuszać ani upoważniać do wykonywania jakiegokolwiek zawodu lub pełnienia czynności, które by wpływały szkodliwie na jego rozwój fizyczny,
umysłowy lub moralny.
Zasada 10 - Dziecko należy chronić przed praktykami, jakie mogą prowadzić do rasowej, religijnej lub wszelkiej innej dyskryminacji. Należy je wychowywać w duchu zrozumienia innych, tolerancji, przyjaźni między narodami, pokoju i powszechnego braterstwa.
Należy wpajać w nie przekonanie, że powinno poświęcić swoją energię i swoje uzdolnienia dla dobra bliźnich.

20 listopada 1989 r. Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych przyjęło **Konwencję o prawach dziecka**. Jest to najważniejszy i najbardziej uniwersalny dokument mówiący o prawach dziecka, nazywany światową konstytucją praw dziecka.

Polska ratyfikowała Konwencję w 1991 r. Pełny tekst dostępny w WWW: http://www.unicef.pl/images/stories/publikacje/akty-prawne/pdfs/Microsoft_Word_-_Konwencja_o_Prawach_Dziecka.pdf.

Ustawa z dnia 6 stycznia 2000 r. **o Rzeczniku Praw Dziecka**. Pełny tekst dostępny w WWW: http://www.brpd.bip.doc.pl/index.php?wiad=6030.

PRAWA DZIECKA

MATERIAŁY MERYTORYCZNE

DZIEŁA ZWARTE

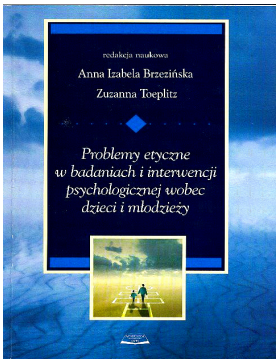

1. Andrzejewski, Marek. Dziecko jako podmiot ochrony prawnej : (zarys problematyki adresowany do psychologów). W: *Problemy etyczne w badaniach i interwencji psychologicznej wobec dzieci i młodzieży*. Red. Anna Izabela Brzezińska, Zuzanna Toeplitz. Warszawa : Academica, 2007. s. 25-60.

Celem opracowania jest przedstawienie psychologicznych podstaw dotyczących sytuacji prawnej dziecka w jego relacjach rodzinnych, szkolnych, a także w sytuacjach zagrożeń wynikających z faktu stosowania wobec niego przemocy.

Źródło: http://www.psychologia.amu.edu.pl/pod/3nauka/publikacje/galeria.php?v1=problemyetyczne

Dostępność w DBP (Wrocław W 191086, W 196113, Pw 21-191085)

2. Andrzejewski, Marek. *Ochrona praw dziecka w rodzinie dysfunkcyjnej : (dziecko, rodzina, państwo)*. Kraków : "Zakamycze", 2003. ISBN 83-7333-266-9.

Część pierwsza książki obejmuje zagadnienia wprowadzające do prezentacji problemu, jakim są rodziny dysfunkcyjne. W rozdziale drugim autor przedstawia poszczególne modele polityki społecznej wobec rodziny. W rozdziale trzecim omówił ochronę praw dziecka w zakresie zaspokajania potrzeb ekonomicznych respektując prawo dziecka do odpowiedniego poziomu życia. Rozdział czwarty autor poświęcił ochronie praw dziecka w zakresie opieki i socjalizacji ukazując prawo dziecka do rodziny i prawo do pieczy zastępczej. Książkę kończy podsumowanie refleksji autora na temat idei ochrony praw dziecka.
Źródło adnotacji: http://socjologia.pl/modules.php?name=Reviews&rop=showcontent&id=2

Dostępność w DBP (Wrocław W 179767, W 179768, Pw 31.1-179766)

3. Auleytner, Julian Marian. *Polityka społeczna : teoria i organizacja*. Warszawa : Wydaw. WSP TWP, 2000. Konwencja o Prawach Dziecka (1989), s. 481-495.

Tekst i omówienie dokumentu.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu

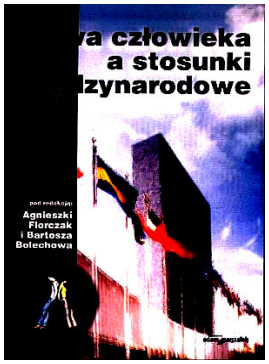

4. Babiuch, Helena. Międzynarodowe standardy ochrony praw dziecka. W: *Prawa człowieka a stosunki międzynarodowe*. Red. Agnieszka Florczak, Bartosz Bolechów. Toruń : Wydaw. Adam Marszałek, cop. 2006. s. 313-335.

Źródło: http://www.poczytaj.pl/35490

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

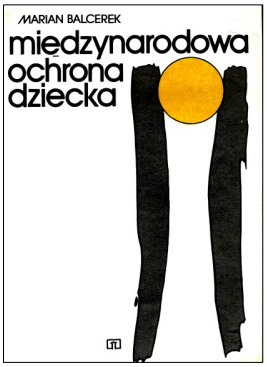

5. Balcerek, Marian. *Międzynarodowa ochrona dziecka*. Warszawa : Wydawnictwa Szkolne i Pedagogiczne, 1988. ISBN 83-02-03468-1.

Książka jest próbą całościowego ujęcia tematu w płaszczyźnie historyczno-problemowej. Znajomość tych problemów może być przydatna ludziom różnej profesji.

Dostępność w DBP (Wrocław W 154101-103, W 153844, W 157869, P 154100)

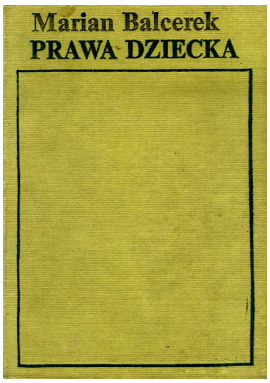

6. Balcerek, Marian. *Prawa dziecka.* Warszawa : Państwowe Wydawnictwo Naukowe, 1986. ISBN 83-01-05720-3.

Poruszane zagadnienia: geneza praw dziecka, międzynarodowa ochrona praw dziecka, rozwój praw dziecka w Polsce, katalog praw dziecka na podstawie funkcjonującego w Polsce ustawodawstwa.

Dostępność w DBP (Wrocław W 148137, P 147873, I 148136)

7. Burr, Rachel. Prawa dzieci : polityka międzynarodowa a codzienna praktyka. W: *Wprowadzenie do badań nad dzieciństwem*. Oprac. Mary Jane Kehily. Tł. Marek Kościelniak. Kraków : Wydaw. WAM, 2008. s. 199-217.

Interpretacja i stosowanie praw dziecka zarówno w wymiarze międzynarodowym, jak i w wymiarze lokalnym, odniesione do dzieci mieszkających w Wietnamie.

Źródło:http://www.poczytaj.pl/index.php?szukaj=Wprowadzenie+do+bada%F1+nad+dzieci%F1stwem&kategoria_szukaj=cala_oferta&akcja=pokaz_ksiazki&id=best&limit=20

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 30.3-192299)

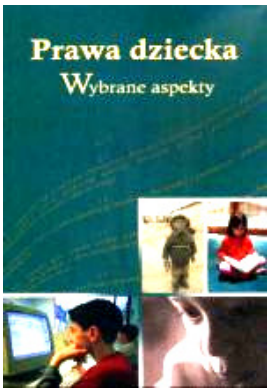

8. Być, Katarzyna. Janusz Korczak - prawdziwy rzecznik praw dziecka. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 25-35.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

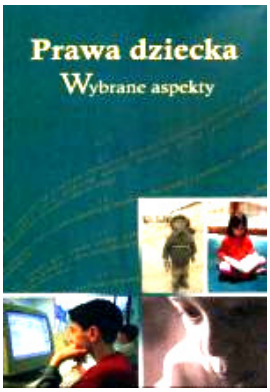

9. Cwynar, Marzena. Prawa dziecka w świadomości wychowawców przedszkoli. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 105-114.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004 r.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu

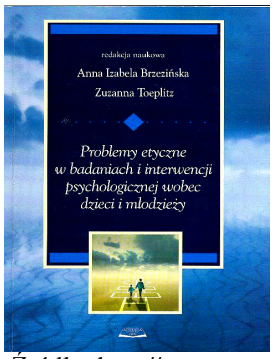

10. Czerederecka, Alicja. Ekspertyza psychologiczna dotycząca dziecka w sprawach sądowych. W: *Problemy etyczne w badaniach i interwencji psychologicznej wobec dzieci i młodzieży*. Red. Anna Izabela Brzezińska, Zuzanna Toeplitz. Warszawa : Academica, 2007. s. 247-268.

Autorka w artykule przedstawiła zagadnienie ekspertyzy psychologicznej dotyczącej dziecka w sprawach sądowych, tj. problemów związanych z przygotowaniem do badań, z przeprowadzaniem badania, problemów związanych z formułowaniem opinii.

Źródło: http://www.psychologia.amu.edu.pl/pod/3nauka/publikacje/galeria.php?v1=problemyetyczne

Dostępność w DBP (Wrocław W 191086, W 196113, Pw 21-191085)

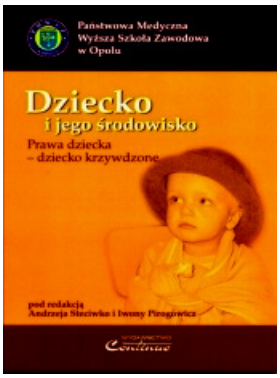

11. *Dziecko i jego środowisko : prawa dziecka – dziecko krzywdzone*. Red. Andrzej Steciwko, Iwona Pirogowicz. Wrocław : Wydawnictwo "Continuo", 2005. ISBN 83-89629-35-6.

Zebrany materiał zawiera przegląd wybranych zagadnień związanych z wpływem środowiska dziecka na jego rozwój. Prezentowane prace odnoszą się do problematyki praw dziecka rozpatrywanej z pozycji trzech stanowisk: klinicznego, pedagogicznego i społecznego Są to zwięzłe opracowania tematów, które powinny kształtować niezbędną wiedzę zawodową zdobywaną nie tylko przez studentów uczelni medycznych.

Źródło adnotacji: http://www.sentencja.com.pl/procuct_info.php?products_id=13266

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

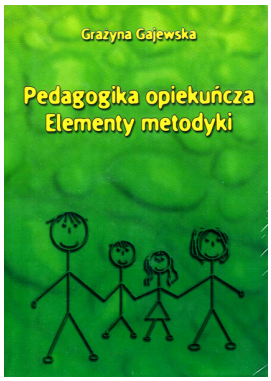

12. Gajewska, Grażyna. *Pedagogika opiekuńcza : elementy metodyki*. Zielona Góra : ”Gaja”, 2006. Uwarunkowania i bariery w realizacji praw dziecka w obecnym systemie oświaty.
s. 49-55.

Realizacja praw dziecka w obecnym systemie oświaty z perspektywy pedagogiki opiekuńczej.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

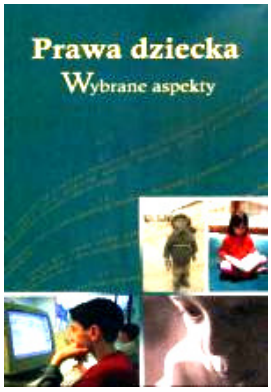

13. Gumienny, Beata. Prawa dziecka w opinii wychowanków domu dziecka. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 193-209.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004 r.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

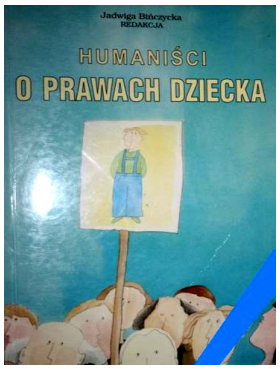

14. *Humaniści o prawach dziecka*. Red. Jadwiga Bińczycka. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2000. ISBN 83-88030-76-0.

Książka ta jest zapisem pytań i refleksji na temat praw dziecka. Składają się na nią głosy uczestników konferencji zorganizowanej z okazji 10-lecia Konwencji o Prawach Dziecka. Poruszono m. innymi problem masowego maltretowania dzieci we współczesnym świecie, praktyki wdrażania reformy w szkole, sytuację dzieci niepełnosprawnych.

Źródło: http://merlin.pl/Humanisci-o-prawach-dziecka_Oficyna-Wydawnicza-IMPULS/browse/product/1,241745.html

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

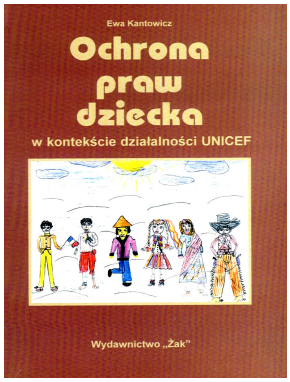

15. Kantowicz, Ewa. *Ochrona praw dziecka w kontekście działalności UNICEF*. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", [1998]. ISBN 83-86770-32-5.

Promocja działalności UNICEF, jego wkładu w propagowanie idei ochrony dziecka w świecie. Kontekst pedagogiczny międzynarodowej ochrony praw dziecka, związany z analizą założeń aksjologiczno-epistemologicznych Konwencji. Przybliżenie źródeł międzynarodowej ochrony dziecka. Analiza warunków politycznych, ekonomicznych, zdrowotnych i wychowawczych dzieci w różnych rejonach świata. Działania społeczności międzynarodowej oraz UNICEF zmierzające do poprawy sytuacji dzieci.

Dostępność w DBP (Wrocław W 167908, Pw 31.1-167907)

16. *Konwencja o prawach dziecka. Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka*, 2004. ISBN 83-89658-15-1.

Tekst Konwencji o Prawach Dziecka uchwalonej przez Zgromadzenie Ogólne Organizacji Narodów Zjednoczonych w 1989 r. Wydanie przystosowane do odbioru przez dzieci. Przedmowa Rzecznika Praw Dziecka, w której zachęca do podjęcia trudu zapoznania się z treścią konwencji i przeprowadzenia dyskusji z rodzicami, kolegami, nauczycielami na temat praw dziecka.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

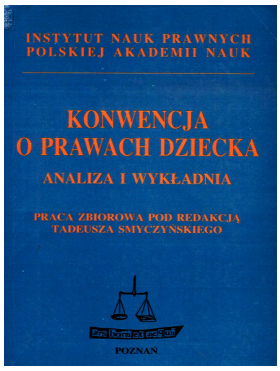

17. *Konwencja o prawach dziecka : analiza i wykładnia : praca zbiorowa*. Red. Tadeusz Smyczyński. Poznań : "Ars Boni et Aequi", 1999. ISBN 83-87148-17-2 .

Szczegółowa analiza tekstu konwencji. Próba wyjaśnienia roli konwencji na tle całokształtu systemu ochrony praw człowieka i na tle polskiego systemu prawnego.

Źródło adnotacji: http://www.arsboni.com.pl/html/books/5.html

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

18. Korczak, Janusz. *Jak kochać dziecko ; Prawo dziecka do szacunku*. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2002. ISBN 83-88149-73-3 .

W książce tej zostały opublikowane słynne dzieła Janusza Korczaka (Henryka Goldszmita): Jak kochać dziecko (część Dziecko w rodzinie) oraz Prawo dziecka do szacunku. Książka ma być praktycznym, łatwo dostępnym, zwłaszcza dla studentów, źródłem zawierającym najważniejsze pedagogiczne utwory Starego Doktora.

Źródło adnotacji: http://www.kdc.pl/jak-kochac-dziecko-prawo-dziecka-doszacunku_p1138445.html

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

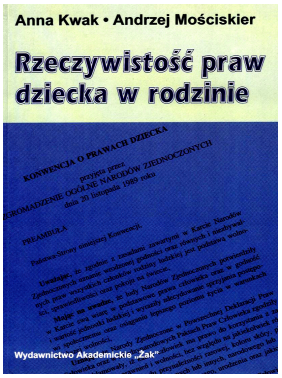

19. Kwak, Anna, Mościskier, Andrzej. *Rzeczywistość praw dziecka w rodzinie*. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak", 2002. ISBN 83-88149-83-0.

Książka rozpoczyna się omówieniem spraw teoretycznych, związanych z dzieckiem i dzieciństwem poprzez przedstawienie praw dziecka i historii ich wprowadzenia w życie, by pokazać problem ich ochrony na gruncie życia rodzinnego. Autorzy pracy przeprowadzili szerokie badania wśród dorastającej młodzieży i jej rodziców, rysując współczesny portret polskiej rodziny oraz widzenie praw dziecka przez obie zainteresowane strony. Problemy, które omawiają wiążą z prawem dziecka do: prywatności, niezależności, własnego zdania i możliwości podejmowania decyzji.

Źródło : http://ksiegarnia.kupujemy.pl/books_rzeczywistosc_praw_dziecka_w_rodzinie_mosciskier_kwak-opis-specyfikacja.html.

Dostępność w DBP (Wrocław W 196068)

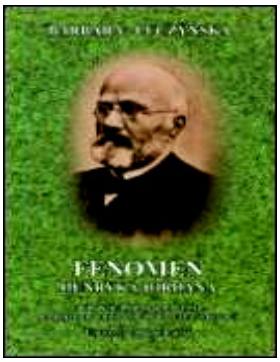

20. Łuczyńska, Barbara. *Fenomen Henryka Jordana : naukowca, lekarza społecznika, propagatora prawa dziecka do ruchu i rekreacji*. Kraków : Uniwersytet Jagielloński, 2002. ISBN 83-233-1673-2.

Zaprezentowanie sylwetki Henryka Jordana naukowca, lekarza, społecznika, propagatora praw człowieka do ruchu i rekreacji, oraz jego uzasadnień teoretycznych podstaw wychowania, zrodziło się z inspiracji Towarzystwa Przyjaciół dzieci w trakcie przygotowań do obchodów w 1999 roku 80-tej rocznicy powstania TDP. Jubileusz TPD stanowi dobrą okazję dla przypomnienia, a może i przybliżenia młodemu pokoleniu wychowawców, oraz działaczy oświatowych, wielce zasłużonej dla polskiej pedagogiki postaci doktora Henryka Jordana. Dzięki jego pomysłom i działaniom inspiratorskim skorzystało wiele pokoleń dzieci i młodzieży nie tylko Krakowa i Galicji, ale również pozostałych ziem polskich przełomu XIX i XX wieku, a także w Polsce Niepodległej i Ludowej. A i dziś jeszcze, wprawdzie w bardzo szczątkowej formie, można spotkać ślady działalności tego niezwykłego człowieka w Parku jego imienia w Krakowie i na osiedlowych placach zabaw, ale już jedynie tylko pod nazwą "ogródków jordanowskich".
Źródło adnotacji: http://www.lideria.pl/Fenomen-Henryka-Jordana-Naukowca-lekarza-spolecznika-propagatora-prawa/sklep/opis?nr=8307

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 33.1-182210)

21. Marzec, Danuta Krystyna. Polski system prawny a prawa dziecka w rodzinie. W: *Rodzina polska na przełomie wieków*. Red. Jan Żebrowski. Gdańsk : Wydaw. Uniwersytetu Gdańskiego, 2001. s. 207-221.

Przepisy prawa polskiego odpowiadają ideom zawartym w postanowieniach Konwencji o Prawach Dziecka i to zarówno w polskim ustawodawstwie już istniejącym, jak i w nowo stanowionych postanowieniach wynikłych z inspiracji prawa międzynarodowego.

Dostępność w DBP (Wrocław W 174208, W 174209, Pw 30.7-174206)

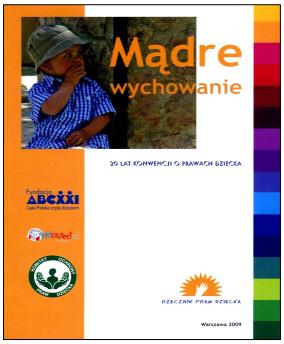

22. *Mądre wychowanie : 20 lat Konwencji o Prawach Dziecka*. Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka, 2009. ISBN 978-83-89658-99-9.

W publikacji m.in.: Potrzeby emocjonalne dzieci i sposoby ich zaspokajania; Etapy rozwoju emocjonalnego człowieka. Konsekwencja urazów emocjonalnych w poszczególnych fazach; Powinności rodziców i style wychowawcze; Wychowanie chłopców; Rozwijanie inteligencji emocjonalnej; Rozwijanie poczucia własnej wartości u dziecka; Rola czytania w rozwoju i wychowaniu dziecka; Nauczanie wartości; Toksyczne dzieciństwo; Wpływ mediów na rozwój dzieci i młodzieży; Bezpieczny Internet; Rozwiązywanie konfliktów; Jak dojrzale radzić sobie ze złością; Jak ukrócić aroganckie zachowanie u dzieci; Jak pomóc sobie i dziecku w kryzysie rozstania. Wskazówki dla rodziców.
Źródło adnotacji: katalog DBP

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 33-197625)

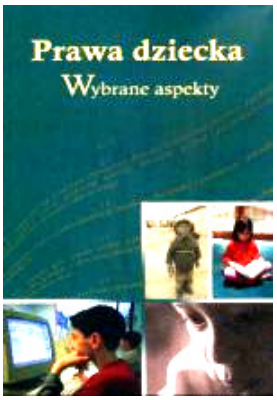

23. Meissner-Łozińska, Justyna, Smoczeńska, Alicja. Prawa dziecka w procesie wychowania. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 283-309.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004 r.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu

24. *Międzynarodowa ochrona praw dziecka.* Red. Józef Marek Śnieciński. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie "Żak" : Polski Komitet UNICEF, 1996. ISBN 83-86770-23-6.

Zbiór aktów prawnych oraz dokumentów związanych ochroną praw dziecka. Zawiera Światową deklarację w sprawach dzieci, ich przeżycia, ochrony i rozwoju przyjętą na światowym szczycie w sprawach dzieci w Nowym Jorku, 30 września 1990 r., Konwencję o prawach dziecka oraz Plan działań w celu realizacji Światowej deklaracji w sprawach dzieci.

Dostępność w DBP (Wrocław I 167899, Pw 31.1-167898)

25. Monk, Daniel. Dzieciństwo i prawo: w czyim "najlepiej pojętym interesie"? W: *Wprowadzenie do badań nad dzieciństwem*. Oprac. Mary Jane Kehily. Tł. Marek Kościelniak. Kraków : Wydawnictwo WAM, 2008. s. 219-241.

Związki pomiędzy dzieciństwem a niektórymi obszarami prawa. Omówione zostały trzy zagadnienia: rodzinne spory rozwodowe, seksualność dziecka i wymiar sprawiedliwości wobec nieletnich.

Źródło:http://www.poczytaj.pl/index.php?szukaj=Wprowadzenie+do+bada%F1+nad+dzieci%F1stwem&kategoria_szukaj=cala_oferta&akcja=pokaz_ksiazki&id=best&limit=20

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 30.3-192299)

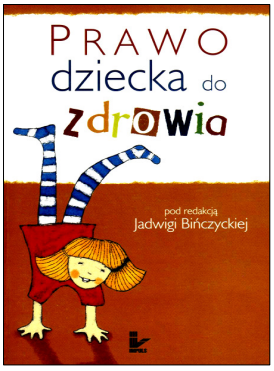

26. Mroczek, Bożena. Prawa dziecka hospitalizowanego w świadomości pielęgniarek i pielęgniarzy. W: *Prawo dziecka do zdrowia*. Red. Jadwiga Bińczycka. Kraków : Impuls, 2007. s. 149-173.

Przyznanie praw dzieciom (w Konwencji praw Dziecka) zmieniło też w sposób znaczący ich sytuację w relacjach z opieką zdrowotną. Podlegają one prawom pacjenta, zawartym w wielu istotnych dokumentach prawnych dotyczących służby zdrowia.

Źródło:http://www.poczytaj.pl/index.php?szukaj=++Prawo+dziecka+do+zdrowia+&kategoria_szukaj=cala_oferta&akcja=pokaz_ksiazki&id=best&limit=20.

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 31.1-194497)

27. Mudrecki, Artur. *Konwencja o prawach dziecka : vademecum.* Opole : Olender Press, 1992.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

28. *Między wolnością a przymusem... : prawa człowieka i współczesna edukacja*. Red. Anna Wileczek. Kielce : Wydawnictwo Gens, 2009. ISBN 978-83-89005-89-2.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

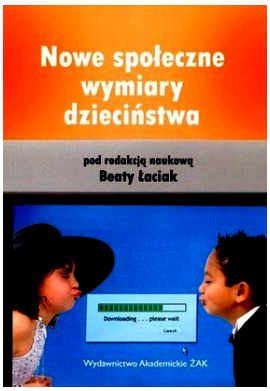

29. *Nowe społeczne wymiary dzieciństwa*. Red. Beata Łaciak. Warszawa : Wydawnictwo Akademickie Żak, 2011. ISBN 978-83-62015-34-4.

Ostatnie dziesięciolecia XX wieku przyniosły zupełnie nowe spojrzenie na dzieciństwo. Zwłaszcza w psychologii i pedagogice dziecko zaczęto traktować jako indywidualną jednostkę, partnera dokonującego wyboru własnej drogi rozwoju. Próbę nowego spojrzenia na dzieciństwo pierwszych lat XXI wieku opracowała grupa socjologów, którzy pokazują, w jakie nowe obszary życia wkracza dzisiejsze dziecko, obszary do niedawna zarezerwowane wyłącznie dla dorosłych. Wymienić tu można przede wszystkim nieograniczony dostęp do komercyjnego rynku zakupów i ofert, myślenie według schematu klikania na wirtualnej rzeczywistości, rynkowe trendy zajęć dodatkowych, zainteresowanie seksem. Poruszono także temat dziecka i dzieciństwa, przedstawionego w filmach w kinie polskim (1989-2009) oraz w podręcznikach szkolnych.

Źródło adnotacji: http://merlin.pl/Nowe-spoleczne-wymiary%20dziecinstwa_Zak/browse/product/1,965956.html?gclid=CK2O0riYgK8CFQdG3wodfRIr1w#fullinfo.

Dostępność w DBP (W 199628, Pw 30.3-199627)

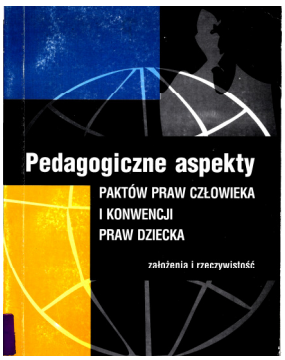

30. *Pedagogiczne aspekty Paktów Praw Człowieka i Konwencji Praw Dziecka : założenia i rzeczywistość*. Red. Maria Jakowicka, Krystyna Stech. Zielona Góra : Wydawnictwo Wyższej Szkoły Pedagogicznej im. Tadeusza Kotarbińskiego, 2000. ISBN 83-7268-007-8.

Podjęto problemy interpretacji Konwencji praw Dziecka, zaprezentowany został dorobek poszczególnych ośrodków naukowych (m.in., Bydgoszczy, Zielonej Góry, Warszawy) w zakresie popularyzacji jej treści, a także zarysowano obraz stanu respektowania praw dziecka w edukacji i jego uwarunkowania.

Dostępność w DBP (Wrocław W 175988, Pw 31.1-175987)

31. *Prawa człowieka. Prawa dziecka.* Oprac. Jan Kropiwnicki, Jerzy Gruszka. Jelenia Góra : Wydaw. Nauczycielskie, cop. 1998. ISBN ISBN 83-85814-35-3.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

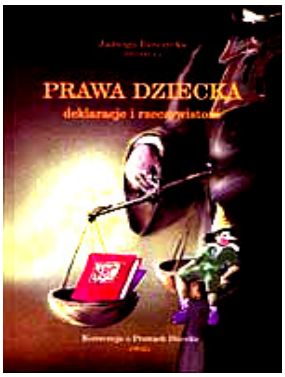

32. *Prawa dziecka : deklaracje i rzeczywistość*. Red. Jadwiga Bińczycka. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 1999. ISBN 83-85543-13-9.

W obecnym czasie, za pośrednictwem mediów, docierają do nas informacje o strasznym losie dzieci bitych, maltretowanych psychiczne, wykorzystywanych seksualnie. A przecież istnieją regulacje prawne, które mają zapobiegać takim zjawiskom. Książka omawia prawa dziecka, opisuje sposoby jego łamania i podaje przykłady przeciwdziałania temu. W aneksie zawarty jest pełny tekst Konwencji o prawach dziecka przyjętej przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych dnia 20 listopada 1989 r.
Źródło adnotacji: http://maraton.home.pl/prawa_dz.html

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

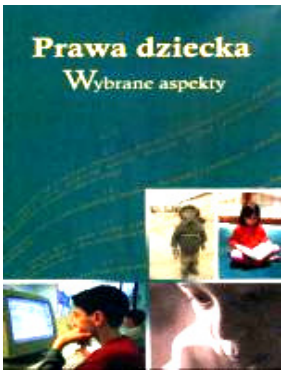

33. *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. ISBN 978-83-7338-197-1 .

Ujęcie praw dziecka w teorii pedagogicznej i praktyce wychowawczej, m. in. prawa dziecka w perspektywie wychowania chrześcijańskiego, prawa dziecka w opiniach studentów kierunków pedagogicznych, przemoc rówieśnicza jako przejaw łamania praw dziecka, działalność Janusza Korczaka jako prawdziwego rzecznika praw dziecka. Proces edukacji a prawa dziecka – świadomość wychowawców przedszkoli w zakresie praw dziecka, wychowanie a prawa dziecka w praktyce szkolnej. Prawa dziecka w systemie opieki, dzieci o specyficznych potrzebach i ich prawa. Pozycja zawiera również scenariusze zajęć dotyczących praw dziecka.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

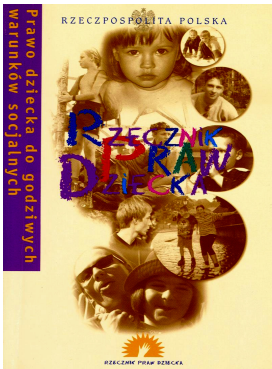

34. *Prawo dziecka do godziwych warunków socjalnych*. Red. Mirosław Kaczmarek. Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka, 2002. ISBN 83-916485-2-4.

Zbiór materiałów z konferencji pod tym samym tytułem, która odbyła się w grudniu 2002 roku w Warszawie. Tematy poruszone, to m. in. Unia Europejska wobec problemów biedy i wykluczenia społecznego, bieda wśród dzieci – diagnozowanie na poziomie globalnym i lokalnym, propozycje lokalnych strategii przeciwdziałania biedzie dzieci, pomoc dzieciom i rodzinie z perspektywy organizacji pozarządowej.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

35. *Prawo dziecka do współdecydowania o sobie w procesie wychowania*. Red. Danuta Waloszek. Zielona Góra : Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli, 1994.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu

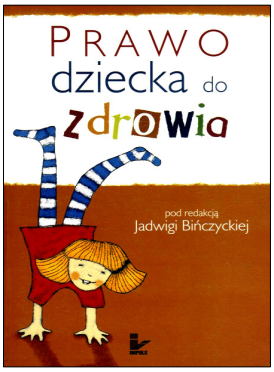

36. *Prawo dziecka do zdrowia*. Red. Jadwiga Bińczycka. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2007. ISBN 978-83-7308-726-2.

Książka stanowi pokłosie Konferencji „Prawo dziecka do zdrowia”, którą w 2005 roku zorganizowało Polskie Stowarzyszenie im. Janusza Korczaka. Celem konferencji, a także książki było przedstawienie sytuacji dzieci i młodzieży we współczesnym świecie, ich prawa do zdrowia, warunków i stopnia przestrzegania tego prawa. Zdrowie traktowane jest – zgodnie z definicją WHO – jako dobrostan fizyczny, psychiczny, moralny i społeczny. Według Janusza Korczaka zdrowie to nie tylko dobra kondycja fizyczna, lecz także radość z bycia istotą kochaną i szanowaną, to poczucie bezpieczeństwa w świecie jasnych reguł moralnych, w świecie sprawiedliwości społecznej. Konferencja zapoczątkowała, a książka kontynuuje dyskusję nad sytuacją dzieci i młodzieży we współczesnym świecie, nad stopniem postrzegania i przestrzegania ich prawa do zdrowia. Głos zabrali w niej socjologowie, filozofowie, pedagodzy, psychologowie, lekarze, terapeuci. Podręcznik będzie cenną pomocą dydaktyczną na studiach pedagogicznych, szczególnie tam, gdzie jest realizowany przedmiot „biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania”.
Źródło adnotacji: http://www.ibuk.pl/fiszka/861/prawo-dziecka-do-zdrowia.html

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 31.1-194497)

37. Sitarz, Olga. *Ochrona praw dziecka w polskim prawie karnym na tle postanowień Konwencji o prawach dziecka*. Katowice : Wydaw. Uniwersytetu Śląskiego, 2004. ISBN 83-226-1348-2.

Autorka niniejszej pracy szuka przede wszystkim odpowiedzi na pytanie, czy polskie prawo karne, a mówiąc poprawniej, część szczególna polskiego prawa karnego materialnego, w sposób właściwy i kompetentny poręcza ochronę praw dziecka uznanych przez Konwencję o prawach dziecka. Prawa dziecka chronione przez przepisy części szczególnej prawa karnego omówione zostały z punktu widzenia ochrony warunków życia i rozwoju, ochrony prawa dziecka do życia w rodzinie, do samostanowienia, do odpowiedniego poziomu życia, ochrony przed wyzyskiem ekonomicznym oraz przed innymi postaciami wyzysku. Analiza poszczególnych przepisów prawa karnego poręczających te prawa prowadzi do wniosku, iż w ogólnym zarysie polskie prawo karne jest zbieżne z postanowieniami Konwencji o prawach dziecka. Niemniej jednak kilka przepisów, zdaniem Autorki, należy zmodyfikować bądź usunąć. Zaproponowano także wprowadzenie kilku nowych regulacji oraz przywrócenie takich, które już nie obowiązują.
Źródło adnotacji: https://wydawnictwo.us.edu.pl/?q=node/627

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

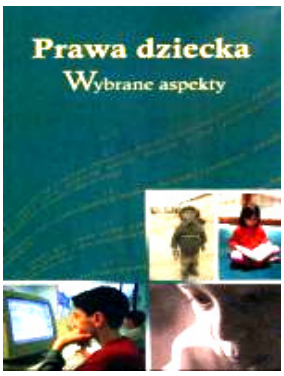

38. Słapińska, Anna. Przemoc rówieśnicza przejawem łamania praw dziecka. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty*. Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 79-102.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004 r.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

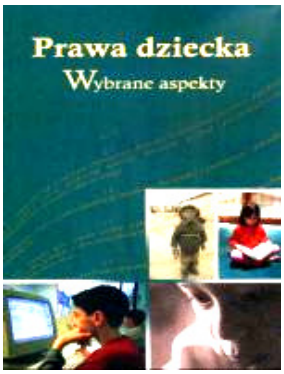

39. Walc, Wiesława. Prawa dziecka w opiniach studentów kierunków pedagogicznych. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty.* Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 54-78.

Materiały z sympozjum naukowo-szkoleniowego, Rzeszów 2004 r.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

40. *Wychowanie w służbie praw człowieka*. Red. Jerzy Gocko, Ryszard Sadowski. Warszawa : Towarzystwo Naukowe Franciszka Salezego, 2008. ISBN 978-83-61-451-00-6.

Książka omawia problematykę wychowania z punktu widzenia praw człowieka, praw dziecka i ucznia (w polskim systemie oświaty) oraz system edukacyjny św. Jana Bosko. Autorzy artykułów zwracają uwagę na tożsamość chrześcijańską we współczesnej Europie, prawa człowieka z perspektywy katolickiej nauki społecznej, wartości społeczno-etycznych i rozwoju ludzkiego. W pracy podano cele i formy działalności towarzystw naukowych.

Dostępność w DBP (Wrocław W 196293)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Adamus, Bożena. Prawa dziecka. „Nowe w Szkole" 2002, nr 10, s. 2-4.
Geneza ustanowienia Praw Dziecka.

2. Andrzejewski, Marek. Dziecko a media w praktyce funkcjonowania placówek opiekuńczo-wychowawczych. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 2004, nr 7, s. 13-28.
Programy medialne z udziałem dzieci umieszczonych w placówkach, a prawa dziecka.

3. Andrzejewski, Marek. Konwencja o Prawach Dziecka – geneza i znaczenie. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 2000, nr 5, s. 3-7.
Uchwalona w 1989 r.

4. Andrzejewski, Marek. *Korczak nie wziąłby tej posady : jak rozumnie wybrać rzecznika praw dziecka?* „Polityka" 2000, nr 42, s. 28-29.
Rzecznik praw dziecka jest dla ochrony praw dziecka niezbędny. Autor artykułu przekornie podaje trzy argumenty świadczące o tym, że jest to zbędna posada.

5. Ankieta dla nauczyciela dotycząca znajomości praw dziecka. „Doradca Dyrektora Przedszkola" 2011, [nr] 21, s. 36.
Przykład ankiety przeznaczonej dla nauczycieli w celu uzyskania informacji na temat realizacji praw dziecka w przedszkolu. Wyniki ankiety jako pomoc w podniesieniu jakości pracy przedszkola w tym zakresie.

6. Bach–Olasik, Teresa. W trosce o zagwarantowanie praw dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1994, nr 3, s. 14–17.
Dokumenty, które określają prawa dziecka.

7. Bartkowiak, Edyta. Z dziejów praw dziecka. „Wychowanie w Przedszkolu” 2001, nr 5, s. 275-277.
Historia tworzenia praw dziecka.

8. Bąk, Ewa. Prawa dziecka – wartość i norma, a nie kodeks praw. „Edukacja i Dialog” 1996, nr 10, s. 32-36.
Jak młodzież postrzega prawa dziecka, na kim spoczywa obowiązek edukacji o prawach dziecka.

9. Berkowska, Ewa. Polskie tradycje w ustanawianiu praw dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2006, nr 10, s. 46-50.
Zagadnienia ochrony dziecka w polskiej myśli społecznej oraz w życiu publicznym od XIII w. do czasów obecnych.

10. Blumsztajn, Anna. Jak realizować prawa najmłodszych dzieci do rozwoju i partycypacji – doświadczenia Fundacji Komeńskiego. „Polityka Społeczna” 2009, nr 9, s. 67-69.
Programy ukierunkowane na realizację praw dziecka do edukacji i rozwoju – program "Niewidzialne dzieci" i "Obywatel dziecko".

11. Borecka, Irena. Psychopedagogiczne konsekwencje łamania praw dziecka. Cz. 1. „Edukacja i Dialog” 1993, nr 8, s. 32-37.
Prawo dziecka do życia i rozwoju.

12. Borecka, Irena. Psychopedagogiczne konsekwencje łamania praw dziecka. Cz. 2. „Edukacja i Dialog” 1993, nr 9, s. 45-50.
Prawo dziecka do tożsamości i identyczności. Sposób traktowania dziecka hospitalizowanego. Przemoc psychiczna i fizyczna wobec dziecka.

13. Borkowska, Karolina. Prawo dziecka do wypowiedzi w sprawach rozpoznawanych przez sąd rodzinny. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2011, nr 4, s. 45-50.
Badania dotyczące pozycji dziecka w postępowaniu sądowym – dowody na wysłuchanie dziecka, zapoznania z jego opinią, poinformowania o zaistniałej sytuacji.

14. Braun-Gałkowska, Maria. Prawo dziecka do swobodnej wypowiedzi. „Edukacja i Dialog” 2003, nr 10, s. 30-33.
Konwencja o Prawach Dziecka.

15. Cenda-Cwer, Klaudia. Problematyka ochrony praw dziecka w konwencjach Rady Europy. „Ruch Pedagogiczny” 2008, nr 5/6, s. 71-88.
Omówienie poszczególnych aktów prawnych dotyczących praw dziecka ustanawianych przez członków Rady Europy.

16. Chrąściel, Katarzyna. O prawach dziecka i jego miejscu w systemie pomocy społecznej. „Praca Socjalna” 2008, nr 5, s. [18]-36.
Historia kształtowania się systemu praw dziecka. Prawo do życia w rodzinie a zasada pomocniczości państwa.

17. Cichecka, Katarzyna**.** *Nie potrafię pogodzić się z tym faktem*. „Gazeta Szkolna” 2004, nr 8, s. 1, 11.
Praca zarobkowa dzieci.

18. Czapczyńska, Agnieszka. Ochrona dzieci : raport ONZ 2006. „Niebieska Linia” 2007, nr 3, s. 32-34.
Działania Komitetu Ochrony Praw Dziecka mające na celu zapobieganie wszelkim formom przemocy wobec dzieci.

19. Czerwińska, Hanna. Prawo dziecka do godnego życia. „Remedium” 2003, nr 2, s. 1-3.
Kwestia pogarszających się warunków socjalnych życia dzieci – obrazy zagrożenia.

20. Czub, Magdalena, Ferenc, Magdalena. Dziecko niepełnosprawne jako świadek w postępowaniu karnym - analiza przypadku. „Dziecko Krzywdzone” 2007, nr 3, s. 134-142.
Etapy postępowania karnego.

21. Dobijański, Mariusz. Prawo do nauki : zobowiązania prawne a rzeczywistość. „Nowa Szkoła” 2009, nr 2, s. 18-22.
Analiza przepisów prawnych dotyczących prawa do nauki i realizacji obowiązku szkolnego. Problemy MEN, kuratoriów oświaty i jednostek samorządu terytorialnego w sprawie kontroli realizacji obowiązku szkolnego.

22. Drachal, Halina. Nie krzywdź. „Głos Nauczycielski” 2011, nr 44, s. 10.
Jak polskie prawo radzi sobie z problemem przemocy wobec dzieci i czy skutecznie chroni najmłodszych przed naruszaniem ich praw.

23. Działalność brytyjskiej organizacji The Children’s Legal Centre. „Dziecko Krzywdzone” 2009, nr 4, s. 111-113.
Brytyjska organizacja pozarządowa, zajmująca się promowaniem i progresywnym wdrażaniem praw dziecka.

24. Dzieci należy traktować podmiotowo : rozmowa z rzecznikiem praw dziecka Markiem Michalakiem. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2008, nr 10, s. 3-6.
Najważniejsze problemy dotyczące opieki i wychowania dzieci.

25. Dziewulak, Dobromir : Europejska strategia w zakresie praw dziecka. „Nowa Szkoła” 1996, nr 4, s. 36–40.
Uznanie podmiotowości dziecka i stosowne działania w tym zakresie.

26. Dziurzyńska, Teresa. "Polska dla dzieci" : w XV rocznicę uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka. „Wychowanie w Przedszkolu” 2005, nr 6, s. 4-7.
Analiza tekstu dokumentu.

27. Flis, Renata. Prawa dziecka to też prawo. „Edukacja i Dialog” 2006, nr 10, s. 42-43.
Należy je szanować, potrzebna jest jednak ich znajomość.

28. Głomba, Danuta, Moryc, Elżbieta. Dzieci głosu nie mają. „Dyrektor Szkoły” 2002, nr 4, s. 30-31.
O prawach dziecka w praktyce.

29. Głomba, Danuta, Moryc, Elżbieta. Prawa dziecka – refleksje nauczyciela gimnazjum. „Nowa Szkoła" 2001, nr 7, s. 36-38.

Zaproponowano uczniom ankietę, która dotyczyła ich praw do: bezpieczeństwa, prawa do nauki, miłości i tolerancji.

30. Głowacka, Barbara. Rzecznictwo i monitoring praw dziecka w 30 powiatach na terenie Polski : (raport z badań). „Opieka Wychowanie Terapia" 2007, nr 1/2, s. 42-55.

Analiza materiału badawczego.

31. Gotowe zapisy w statutach dotyczące praw dziecka. Oprac. Elżbieta Korczewska. „Doradca Dyrektora Przedszkola" 2011, nr 21, s. 26-27.

Rozporządzenie MEN w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół, w tym projekt z dnia 18 sierpnia 2010 r., określające konieczność uwzględnienia w statucie zapisu dotyczącego przestrzegania praw dziecka w przedszkolu.

32. Grad, Krystyna. Zadania szkoły w zakresie ochrony praw dziecka. „Nowa Szkoła" 2005, nr 9, s. 56-58.

Omówienie podstawowych kategorii złego traktowania dziecka. Szkoła w działaniach propagujących prawa dziecka.

33. Grocholewski, Zenon. Prawa dziecka a dobro dziecka. „Wychowawca" 2009, nr 3, s. 5-9.

Prawa dziecka. Historia rozwoju świadomości praw dziecka. Promocja i obrona praw dziecka ze strony Kościoła. Łamanie praw dziecka na świecie.

34. Holewińska-Łapińska, Elżbieta. Realizacja prawa do osobistej styczności osoby bliskiej z dzieckiem. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 1998, nr 10, s. 8-13.

Prawa rodziców, prawa dziecka. Rola kuratora w realizowaniu prawa do osobistej styczności z dzieckiem.

35. J.R. Konwencja o Prawach Dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze" 1990, nr 10, s. 395-406.

Tekst dokumentu i komentarz.

36. Jaros, Paweł. Bronię najsłabszych. „Nowa Szkoła" 2002, nr 4, s. 25-27.

Rzecznik Praw Dziecka – obrońca praw najmłodszych.

37. Jaros, Paweł. Na straży praw dziecka ; rozm. przepr. Alicja Basta. „Opieka Wychowanie Terapia" 2002, nr 1, dod., s. 6-8.

Sprawy dla rzecznika praw Dziecka.

38. Jarosz, Ewa. Instytucjonalizacja i profesjonalizacja działań na rzecz ochrony dzieci przed krzywdzeniem. „Pedagogika Społeczna" 2011, nr 1, s. [51]-62.

Prace na rzecz wzmocnienia skuteczności działań na rzecz ochrony praw dzieci.

39. Jarosz, Ewa. Mroczny powiew przeszłości : historia krzywdzenia dzieci. „Niebieska Linia" 2009, nr 1, s. 19-22.

Przedstawiono historię niechlubnego zjawiska.

40. Kaczmarek, Mirosław. Czy w Polsce można bić dzieci? „Remedium" 2009, nr 1, dod. s. 18-19.

Fizyczne karcenie dzieci a prawo polskie.

41. Kaczmarek, Mirosław. Jak mówić o prawach dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2002, nr 6, s. 19-21.
Niezbędne wskazówki.

42. Kaczmarek, Mirosław. Mechanizmy monitorowania praw dziecka w Polsce. Cz. 1. „Remedium” 2011, nr 7/8, s. 38-39.
Kto i w jaki sposób monitoruje przestrzeganie praw dziecka w Polsce.

43. Kaczmarek, Mirosław. Mechanizmy monitorowania praw dziecka w Polsce. Cz. 2. „Remedium” 2011, nr 9, s. 18-20.
Ocena raportów cząstkowych dotyczących implementacji praw dziecka wynikających z "Konwencji o prawach dziecka".

44. Kaczmarek, Mirosław. Monitorowanie praw dziecka. Cz. 3. „Remedium” 2011, nr 10, s. 18-19.
Mankamenty statystyk dotyczących dzieci i przestrzegania ich praw w Polsce.

45. Kaczmarek, Mirosław. Ochrona praw dziecka w Europie środkowej i Wschodniej. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2002, nr 9, s. 56-58.
Przedstawiono pozytywne i negatywne aspekty zagadnienia.

46. Kantowicz, Ewa. Kształcenie pedagogów w zakresie ochrony praw dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1998, nr 9, s. 39-40.
Szkic projektu kształcenia.

47. Kantowicz, Ewa. Ochrona dziecka w świetle Konwencji Praw Dziecka. „Nowa Szkoła” 1991, nr 6, s. 335–339.
Ochrona dziecka zmierza ku zapewnieniu dzieciom określonych praw gwarantujących realizację ich różnorodnych potrzeb.

48. Kantowicz, Ewa. Pedagogiczne aspekty ochrony praw dziecka. „Nowa Szkoła” 1995, nr 7, s. 10–15.
Refleksje pedagogiczne.

49. Kątna, Mirosława. Nie mamy jeszcze systemu pomocy dzieciom krzywdzonym. „Świat Problemów” 2003, nr 5, s. 4-7
System pomocy, zdaniem Przewodniczącej Komitetu Ochrony Praw Dziecka, wymaga jeszcze uszczegółowieniu na szczeblu centralnym.

50. Konwencja o prawach dziecka przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne Narodów Zjednoczonych 20 listopada 1989 r. „Biblioteka w Szkole” 1993, nr 3, s. 9-17.
Tekst dokumentu.

51. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Dzieci nade wszystko : Konwencja Praw Dziecka fundament i wyznacznik służby dzieciom. „Kultura Fizyczna” 1999, nr 11/12, s. 1-2.
Omówienie dokumentu.

52. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Idee praw dziecka w życiu i pracy Janusza Korczaka. „Wychowanie w Przedszkolu” 1992, nr 6, s. 334-338.
Sformułowany przez Korczaka katalog praw należnych dzieciom.

53. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Konwencja Praw Dziecka fundament i wyznacznik służby dzieciom. „Wychowanie w Przedszkolu”1999, nr 10, s. 776-778.
Konwencja wyrosła z nurtu działań na rzecz dzieci.

54. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Prawa dziecka do opieki, zabawy i edukacji. „Lider” 1998, nr 12, s. 6-8.
Jedne z podstawowych praw najmłodszych.

55. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Prawo dziecka do życia i rozwoju. „Wychowanie w Przedszkolu” 1990, nr 4/5, s. 248–251.
Uznać je należy za podstawy całokształtu poczynań mających na celu dobry stan dziecka do formułowania zmieniających się jego potrzeb.

56. Kopczyńska-Sikorska, Jadwiga. Przedszkole XXI wieku oczekiwania i refleksje. „Wychowanie w Przedszkolu” 2000, nr 8, s. 451-453.
Prawa dziecka zawarte w Konwencji o prawach dziecka a pedagogika przedszkolna.

57. Kordziński, Jarosław. Prawa dziecka a wewnątrzszkolny system wychowania. „Nowe w Szkole” 1999-2000, nr 5, s. 7-10.
Tworzenie programu wychowawczego szkoły a prawa dziecka.

58. Kotulska, Danuta. Maltretowanie dzieci jako problem pedagogiczny, medyczny, psychologiczny i społeczny. „Auxilium Socjale” 2001, nr 1, s. [109]-116.
Okoliczności sugerujące podejrzenie nadużycia fizycznego wobec dziecka. Charakterystyczny obraz dziecka z Zespołem Dziecka Maltretowanego. Prawa dziecka.

59. Kowalczyk, Danuta. O programie Forum Praw Dziecka. „Problemy Opiekuńczo–Wychowawcze”1995, nr 2, s. 12–15.
Cykle szkoleń dla wychowawców.

60. Krajewski, Remigiusz. Prawa dziecka w świetle Konwencji o prawach dziecka. „Wychowanie na Co Dzień” 2007, nr 3, s. 16-18.
Omówienie regulacji prawnych zawartych w Konwencji o prawach dziecka oraz wcześniejszych dokumentów, które omawiały niektóre kwestie dotyczące praw dzieci.

61. Kurowska, Grażyna. Pręgi wyjęte spod prawa. „Integracja Europejska” 2004, nr 11, s. 90-91.
Prawa dziecka w Polsce a rozwiązania Unii Europejskiej.

62. Lisowski, Adam. Rozszerzenia zakresu działania Rzecznika Praw Dziecka. „Pracownik Socjalny” 2011, nr 1, s. 1-2.
Szczegóły dotyczące wzmocnienia skuteczności działania Rzecznika Praw Dziecka zgodnie z nową ustawą o Rzeczniku Praw Dziecka.

63. Łęcka, Dagna. Znajomość i respektowanie praw dziecka w wybranych typach rodzin – z badań własnych. „Wychowanie na Co Dzień” 2003, nr 6, s. 15-17.
Omówienie badań nad prawami dziecka w środowisku rodzinnym.

64. Magda, Marzenna. Prawa dziecka w pedagogice Celestyna Freineta. „Życie Szkoły” 1997, nr 9, s. 531-535.
Praktyczne rozwiązania pedagogiczne Celestyna Freineta w zakresie realizacji Praw Dziecka w klasach freinetowskich.

65. Makowski, Karol. Prawo dziecka do godziwych warunków socjalnych : [materiały z konferencji]. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2003, nr 2, s. 55-58.
Konferencja "Prawo dziecka do godziwych warunków socjalnych".

66. Marek, Lidia. Świadomość prawa do prywatności i prawa do autoekspresji młodzieży dorastającej. „Studia Edukacyjne” 1997, nr 3, s. [185]-194.
Prawa dzieci i młodzieży zagwarantowane Konwencją o Prawach Dziecka.

67. Mazur, Dariusz. Pomoc dziecku uwikłanemu w konflikt rodzicielski. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2004, nr 7, s. 51-54.
Zespół alienacji rodzicielskiej (PAS). Sytuacja prawna dziecka uwikłanego w konflikt rodziców.

68. Mądrowska, Wiesława. Każde dziecko ma równe prawo dostępu do edukacji. „Doradca Dyrektora Przedszkola” 2011, nr 26, s. 20-22.
Obowiązek szkolny i prawo do niego każdego dziecka zagwarantowane ustawodawczo bez względu na stan psychofizyczny dziecka oraz miejsca w jakim mieszka. Dodatkowe wsparcie dla dzieci poprzez innego typu nowe placówki opiekuńczo-wychowawcze, również zagwarantowane ustawowo.

69. Michalak, Marek. Rzecznik na rozruchu. „Głos Nauczycielski” 2008, nr 36, s. 12.
Rozmowa z Rzecznikiem Praw Dziecka na temat społecznego odbioru urzędu rzecznika, uprawnień jakimi dysponuje, możliwości dochodzenia praw należnych dzieciom wobec instytucji publicznych, nawiązania współpracy z organizacjami pozarządowymi.

70. Michalak, Marek. Więcej witaminy "M". „Głos Nauczycielski” 2011, nr 22, s. 5.
Rozmowa z Markiem Michalakiem, rzecznikiem praw dziecka.

71. Michalak, Marek. Znajomość własnych praw pomaga świadomie z nich korzystać. „Oblicza Edukacji” 2009, nr 28, s. 3-6.
Zadania Rzecznika Praw Dziecka.

72. Mielcarek, Dorota. Dziecko podmiotem praw – czyli o Konwencji Praw Dziecka. „Wychowanie w Przedszkolu” 1991, nr 6, s. 323–329.
Historia dokumentu.

73. Mossakowska, Bibiana. Dziecko w szpitalu : prawa dziecka chorego a przemoc instytucjonalna w placówkach zdrowia publicznego. „Niebieska Linia” 2006, nr 3, s. 16-19.
Omówienie historii badań regulacji prawnych dotyczących sytuacji dziecka chorego w szpitalu oraz roli pielęgniarki
w opiece nad dzieckiem.

74. Mossakowska, Bibiana. Kobiety o prawach dzieci. „Niebieska Linia” 2005, nr 3, s. 32-33.
Głos kobiet o Konwencji praw Dziecka.

75. Noel, Jean-Francois. Wytyczne dotyczące ochrony prawnej dzieci – ofiar i świadków przestępstw. „Dziecko Krzywdzone” 2005, nr 10, s. 6-17.
Wytyczne, które zostały opracowane przez Międzynarodowe Biuro ds. Praw Dziecka w ramach projektu „Sprawiedliwość dla Dzieci – Ofiar i Świadków Przemocy”.

76. Nowak, Anna. Prawna ochrona wartości dziecka i dzieciństwa. „Chowanna” T. 1 (2010), s. [119]-126.
Możliwości prawa polskiego zmierzające do poprawy jakości dzieciństwa.

77. Olszewska, Agnieszka. Karcenie dzieci w polskim ustawodawstwie. „Niebieska Linia” 2009, nr 1, s. 23-26.
Odniesienia do Konstytucji Rzeczpospolitej Polskiej i Kodeksu karnego.

78. Osuch, Maciej. 20 [Dwadzieścia] lat minęło, czyli : Konwencjo, jesteś czy cię nie ma? „Dyrektor Szkoły” 2010, nr 1, s. 46, 48.
Konwencja o prawach dziecka – przyjęta przez Zgromadzenie Ogólne ONZ dnia 30 listopada 1989 r.

79. Pańtak, Genowefa. Prawo dziecka do zdrowia. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2006, nr 1, s. 52-54.
Międzynarodowa Konferencja w Konstancinie-Jeziornie, 17-19 XI 2005 r.

80. Palej, Elżbieta. Czy w Polsce przestrzega się praw dziecka?. „Edukacja i Dialog” 2001, nr 7, s. 6-11.
Przyczyny łamania praw dziecka.

81. Podolak-Zając, Jolanta. Wychowawcy o prawach dziecka. „Nauczyciel i Szkoła” 2006, nr 1/2, s. [104]-121.
Zadania i rola nauczyciela-wychowawcy. Prawa dziecka w opinii nauczycieli-wychowawców – analiza na podstawie badań.

82. Prajsner, Mira. Trudne pytania ... prawa dziecka po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. „Remedium” 2005, nr 1, s. I-III (wkładka).
Debata o prawach dziecka w kontekście przystąpienia Polski do Unii Europejskiej.

83. Prawa dzieci niepełnosprawnych. Oprac. Maria Rusin. „Bliżej Przedszkola” 2010, nr 7/8, s. 81.
Prawa dziecka niepełnosprawnego dotyczące edukacji.

84. Prawa dziecka po przystąpieniu Polski do Unii Europejskiej. Oprac. Mira Prajsner. „Remedium” 2005, nr 1, dod. s. I-III.
Sprawozdanie z konferencji.

85. Pytka, L. Nieletni przestępca – książę czy żebrak? „Opieka, Wychowanie, Terapia” 1993, nr 3, s. 5-11.
Prawa dzieci i młodzieży trudnej, kłopotliwej, przestępczej.

86. Ruszkiewicz, Dorota. Prawo dziecka do tajemnicy. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2008, nr 1, s. 17-20.
Badania, których celem było wyjaśnienie czy i w jakim stopniu dorośli przestrzegają prawa dziecka do tajemnicy. Kategorie praw obejmujących dzieci tajemnicą.

87. Rzecznik Praw Dziecka o łamaniu praw dzieci niepełnosprawnych. „Problemy Społeczne” 2009, [nr] 6, s. 38-39.
Zjawisko łamania praw dzieci niepełnosprawnych przebywających w domach pomocy społecznej.

88. Sarzała, Krzysztof. Rejestr Ochrony Dziecka. „Niebieska Linia” 2003, nr 6, s. 26-28.
Rejestr ma służyć poprawie sytuacji dzieci poprzez uruchomienie właściwych działań ze strony odpowiednich placówek.

89. Szarkowska, Agnieszka. Dziecko wczoraj i dziś. „Przegląd Oświatowy” 2005, nr 11, s. 15-16, 18.

Poruszono zagadnienia: kiedy „wynaleziono” dzieciństwo, co należy się dziecku, po co prawa dziecka.

90. Sitarz, Olga. Prawa dziecka w orzecznictwie Europejskiego Trybunału Człowieka na tle polskiego prawa karnego. „Dziecko Krzywdzone” 2007, nr 4, s. 59-72.

Międzynarodowe regulacje dotyczące prawnej ochrony dziecka przed przemocą i innymi naruszeniami jego praw.

91. Smolińska-Theiss, Barbara. Korczakowska idea praw dziecka. „Pedagogika Społeczna” 2010, nr 3/4, s. [7]-19.

Geneza i rozwój Korczakowskiej idei praw dziecka, a także związek poglądów Korczaka z ustaleniami Konwencji o Prawach Dziecka.

92. Sobczyńska, Karolina. W rocznicę uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2010, nr 1, s. 56-57.

Konferencja „Prawa dziecka – historia, stan obecny, perspektywy”, która odbyła się 20 XI 2009 r. w Warszawie.

93. Sochal, Barbara**.** Konwencja Praw Dziecka wobec obowiązujących przepisów oświatowych oraz wprowadzanej reformy edukacji. „Gimnazjum” 2000, nr 7, s. 66-76.

Wyjaśnienie zagadnienia.

94. Struzik, Zdzisław. Prawa dziecka do nauczania i wychowania. „Studia nad Rodziną” 2008, nr 1/2, s. [145]-167.

Dane historyczne powstania Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka. Prawa dziecka realizowane przez ONZ. Konwencja o Prawach Dziecka.

95. Świeca, Jacek A. Prawa dziecka przed sądem. Cz. 1. „Niebieska Linia” 2005, nr 4, s. 26-28.

Kwestie formalne oraz prawa i obowiązki dziecka jako uczestnika postępowania przed sądem, wynikające najczęściej z norm międzynarodowych.

96. Tokarczyk, Ewa. Co może i co powinien nauczyciel w związku z prawami dziecka? „Szkoła Zawodowa” 1998, nr 6, s. 15-18.

Działania nauczyciela powinny być nastawione na respektowanie praw dziecka.

97. Tokarczyk, Ewa. Prawa dziecka – ubezwłasnowolnienie czy pomoc?. Cz. 1. „Nowa Szkoła” 1997, nr 10, s. 34-38.

Problemy nagradzania i karania.

98. Tokarczyk, Ewa. Prawa dziecka – ubezwłasnowolnienie czy pomoc?. Cz. 2. „Nowa Szkoła” 1998, nr 5 s. 36–41.

Prawo do poszanowania godności człowieka – dziecka.

99. Verhellen, Euglen. Prawa dziecka. „Kwartalnik Pedagogiczny” 2001, nr 3/4, s. 59-75.

Artykuł traktuje o fenomenie wzrastającego zainteresowania prawami dzieci.

100. Walc, Wiesława. Prawa dziecka a szkoła. „Nowa Szkoła” 2005, nr 6, s. 16-24.

Realizacja praw dziecka w polskiej szkole.

101. Walc, Wiesława. Realizacja praw dziecka w pedagogicznej rzeczywistości. „Kwartalnik Pedagogiczny" 1999, nr 2, s. 87–102.
Istnieje konieczna realizacja praw dzieci z uwagi na rosnące problemy najmłodszych.

102. Wesołowska, Anna. Regulacje prawne dotyczące ochrony małoletnich w toku postępowania karnego. „Dziecko Krzywdzone" 2007, nr 3, s. 30-48.
Regulacje międzynarodowe wyznaczające standardy ochrony ofiar przestępstw. Analiza uprawnień dziecka w toku postępowania karnego, gwarantowanych przez polskie prawo.

103. Woźniak, Krystyna. Prawa i obowiązki dziecka w wieku przedszkolnym. „Bliżej Przedszkola" 2008, nr 10, s. 55-56.
Konwencja o Prawach Dziecka.

104. Zajdel, Krzysztof. Gdzie w tym wszystkim prawa dziecka? „Edukacja i Dialog" 2001, nr 7, s. 12-14.
Realizacja praw dziecka w polskiej rodzinie.

105. Zbytniewski, Krzysztof. Wysoki sądzie, boję się. „Polityka" 2004, nr 36, s. 72-75.
Przesłuchiwanie dzieci – świadków i ofiar przestępstw. Jakie prawa mają mali świadkowie.

106. Żytko, Małgorzata. Jakie prawa mają dzieci? „Nowa Szkoła" 1992, nr 3, s. 162–163.
Podstawowe prawo to prawo dziecka do godności.

MATERIAŁY Z INTERNETU

1. Balaguer, Irene, Moss, Peter. Dwudziestolecie Konwencji ONZ. W: *Dzieci w Europie*. [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.
Konwencja stawia ambitne zadania przed rodzicami i nauczycielami, którzy mają szanować prawa dziecka, rozumieć ich znaczenie, realizować je w życiu codziennym i upowszechniać wiedzę o nich w społeczeństwie.

2. Błaż, Barbara. Przestrzeganie praw dziecka w Polsce. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-1901-przestrzeganie-praw-dziecka-w-polsce.php.
Omówienie praw dziecka zawartych w Konwencji. Ważna rola edukacji dotyczącej praw dziecka – uświadamianie w społeczeństwie oraz instytucjach państwowych istnienia i znaczenia praw dziecka.

3. Bojarska, Lucyna, Brzeziński, Krzysztof, Rek, Tomasz. *Prawa dziecka w szkole*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://akademiawiedzy.pl/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=1&Itemid=25.
Publikacja z serii Ochrona prawna dziecka. T. III.

4. Charmułowicz, Elżbieta (oprac.). *Prawa dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.kuratorium.gda.pl/pliki/Nr%207.%20Prawa%20Dziecka%20.ppt.

Prezentacja zawiera: krótką historię praw dziecka, prawa dziecka (cywilne, socjalne, kulturalne, polityczne), międzynarodowe akty prawne, prawo polskie. Przedstawiono też prawa dziecka w szkole, zarówno od strony teoretycznej,
jak i praktycznej.

5. Czarnecka-Dzialuk, Beata, Wójcik, Dobrochna. Dziecko przed organami wymiaru sprawiedliwości. W: *Wokół Praw Dziecka. Część I*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.hfhrpol.waw.pl/pliki/ElzbietaCzyzWokolPrawDziecka.pdf.

Sytuacja dziecka będącego w konflikcie z prawem karnym. Przepisy procesowe regulujące sytuację dziecka przed organami wymiaru sprawiedliwości. Postulaty dotyczące zmian w ustawodawstwie dotyczącym nieletnich w konflikcie z prawem karnym i praktyki wymiaru sprawiedliwości w sprawach nieletnich.

6. Czerwińska, Hanna. *Prawo dziecka do godnego życia*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.parpa.gov.pl/download/remedium/prawo_dziecka.pdf

Skala i charakterystyka zjawiska biedy wśród dzieci. Regulacje prawne, propozycje rozwiązań.

7. Czyż, Elżbieta. *Prawa dziecka*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.kuratorium.bydgoszcz.uw.gov.pl/download/zal_00000409_01_20.pdf

Prawa dziecka – rys historyczny, wybrane dokumenty międzynarodowe chroniące praw dzieci, standardy ochrony podstawowych praw dziecka, najważniejsze organizacje międzynarodowe działające na rzecz ochrony praw dzieci.

8. Czyż, Elżbieta, Szymańczak, Jolanta. Prawa dziecka w rodzinie. W: *Wokół Praw Dziecka. Część I*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.hfhrpol.waw.pl/pliki/ElzbietaCzyzWokolPrawDziecka.pdf.

Zawiera postulaty zmian legislacyjnych w relacjach rodzice – dziecko.

9. Drozdowicz, Bogdan. *Prawa dziecka*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://fpd.free.ngo.pl/osrd/akty/drozdowicz.html

Pierwsza część artykułu omawia podstawowe pojęcia dotyczące praw człowieka, kolejna koncentruje się na prawach dziecka w strukturze praw człowieka.

10. Dzieci w Europie. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.frd.org.pl/repository/Dzieci_w_Europie/DwE%20nr%2017.pdf

Pismo "Dzieci w Europie" 2010, nr 17, którego temat przewodni – prawa dziecka – wiąże się z 20. rocznicą Konwencji o Prawach Dziecka uchwalonej przez ONZ. Dzieci w Europie – publikacja wydawana wspólnie przez sieć wydawców w 17 krajach Europy.

11. Dzień Dziecka. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=54.

Tradycja świętowania 1 czerwca jako Dnia Dziecka ma ponad 50 lat.

12. Dziewiecki, Marek. Dziecko i jego prawa. W: *Laboratorium Wiary i Kultury Opoka*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.opoka.org.pl/biblioteka/Z/ZR/xmd-prawadziecka.html

Prezentacja antropologicznych fundamentów, które stoją u podstaw praw dziecka. Określenie hierarchii ważności tych praw. Opis sposobu rozumienia i respektowania podstawowych praw dziecka.

13. Geneza praw dziecka. W : *Unicef.pl*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www: http://unicef.pl/prawa-dziecka/geneza-praw dziecka?gclid=COqz6q2Una4CFcPwzAodRFnu3w.

Zawiera informacje nt. istoty praw dziecka, relacji państwo-dziecko, praw dziecka a relacji z rodzicami, rozróżnienie praw od obowiązków. Kolejną grupą tematyczną jest Historia praw dziecka, daty. Pokrótce omówiono najważniejszym aktem prawnym, który określa prawa dziecka - jest nim Konwencja o prawach dziecka**.**

14. Instytucje, programy i sieci międzynarodowe. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=38

Zajmujące się działalnością dotyczącą praw dziecka, bezpieczeństwa dziecka w sieci itp. (m.in. UNICEF, Childnet International). Strony angielskojęzyczne.

15. Konwencja o prawach dziecka : wersja przyjazna dzieciom. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.zspbrzezno.szkolnastrona.pl/container///konwencja_dla_dzieci.pdf

16. Krótki przewodnik po Konwencji o Prawach Dziecka. W: *Dzieci w Europie*. [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Tekst jest skróconą i uproszczoną wersją Konwencji o Prawach Dziecka, przyjętej przez Organizację Narodów Zjednoczonych w 1989 roku i ratyfikowanej przez wszystkie państwa członkowskie Unii Europejskiej.

17. Kurzak, Ewa. Miś Uszatek powiedział dzieci mają swoje prawa. W: Joined by Values nad ICT. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://moodlepp5.webhost.pl/moodle/file.php/1/prawadziecka/prawadziecka/Default.html

Książka elektroniczna przeznaczona do przybliżania dzieciom ich praw.

18. Kwiatkowska, Anna. Dziecko i jego prawa a rzeczywistość. W: *WychowaniePrzedszkolne.pl Portal nauczycieli przedszkola*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.wychowanieprzedszkolne.pl/dziecko-i-jego-prawa-a-rzeczywistosc/

Konwencja o Prawach Dziecka w praktyce – na ile zapisy w niej zawarte są przestrzegane.

19. Kwiecień, Beata. Prawa dziecka : Konwencja o Prawach Dziecka. W: *www.szkolnictwo.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU7946

Czym jest konwencja i dlaczego jest potrzebna, zasady zawarte w Konwencji, deklaracje zgłoszone do Konwencji przez stronę Polską, jak w Polsce przestrzegane są prawa dziecka, o Konwencji o Prawach Dziecka dla dzieci.

20. Malinowska, Anna. Ochrona praw dziecka w świetle Konwencji o Prawach Dziecka. W: *www.szkolnictwo.pl.* [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU9869

Artykuł przybliżający historię zabiegów zabezpieczających prawną sytuację dziecka, prawa zawarte w Konwencji o Prawach Dziecka, analizę procesu wdrażania Konwencji w życie przez poszczególne rządy.

21. Maszk, Teresa. Rola nauczyciela w respektowaniu praw dziecka. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.p*l. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-1066-rola-nauczyciela-w-respektowaniu-praw-dziecka.php

Stosowanie odpowiednich metod pracy ułatwiających realizację problematyki praw dziecka w przedszkolu.

22. *MEN o prawach dziecka*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=908&Itemid=209

23. Michalak, Marek. Dziecko jest podmiotem. W: *Dzieci w Europie.* [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Wystąpienie Rzecznika Praw Dziecka Marka Michalaka podczas konferencji „Prawa dziecka – historia, stan obecny, perspektywy", zorganizowanej 20 listopada 2009 r. z okazji 20-tej rocznicy uchwalenia Konwencji o Prawach Dziecka.

24. Michalak, Marek. Korczakowskie prawo do społecznej partycypacji dziecka. Dziecięce obywatelstwo. W: *Dzieci w Europie.* [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Przemówienie Rzecznika Praw Dziecka Marka Michalaka, wygłoszone podczas seminarium „Polsko-żydowski pionier w zakresie praw człowieka, Janusz Korczak (1879-1942) oraz dzisiejsza Konwencja o Prawach Dziecka jako element prawa międzynarodowego" w Genewie 6 czerwca 2009 roku.

25. Napiątek, Olga, Pietrasik, Joanna, Szaniawska, Monika. *Prawa dzieci z ADHD w szkole*. [online]. [dostęp: 11 lutego 2012]. Dostępny w www: http://pomoce.dreptak.info/dokumenty/prawa%20dziecka.pdf

Materiał zawiera informacje na temat najważniejszych praw dziecka z ADHD w szkole: prawa do nauki, informacji, swobodnej wypowiedzi, prywatności, ochrony przed przemocą.

26. *Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004-2012 "POLSKA DLA DZIECI"*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.ko.poznan.pl/pub/ftp/Edukacja_zdrowotna/NARODOWY_PLAN_DZIALAN_NA_RZECZ_DZIECI_2004-2012.pdf.

Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci 2004 - 2012 "Polska dla dzieci" powstał w wyniku współpracy administracji rządowej z organizacjami pozarządowymi oraz Polskim Komitetem Narodowym UNICEF i Biurem Rzecznika Praw Dziecka. Narodowy Plan Działań na Rzecz Dzieci "Polska dla Dzieci" został opracowany m.in. na podstawie: 1) dokumentu "Świat przyjazny dzieciom", który wyznacza kierunki działań dla poprawy sytuacji dzieci na całym świecie. 2) materiałów i dokumentów, opracowanych na Ogólnopolskim Szczycie w Sprawach Dzieci "Polska dla dzieci", które wyznaczają kierunki działań dla poprawy sytuacji dzieci w Polsce. Przedstawiono działania na rzecz dzieci w strategiach i programach rządowych.

27. Nowicka, Maria. Prawa dziecka – pacjenta. W: *Wokół Praw Dziecka. Część I.* [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.hfhrpol.waw.pl/pliki/ElzbietaCzyzWokolPrawDziecka.pdf.

Szczególne prawa dzieci – pacjentów, procedury ochrony praw dziecka – pacjenta.

28. Ochrona praw dziecka : jak prawo chroni dziecko w sytuacji rozwodu rodziców. W: *Centrum Mediacji Partners Polska*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.mediacja.org/info.php/ochrona,praw,dziecka,.html

Przepisy regulujące prawa dzieci w sytuacji rozwodu lub rozstania rodziców.

29. Ochrona praw dziecka w polskim ustawodawstwie. W: *BonaFides Studenckie Koło Przyjaciół Dzieci*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://bonafides.w.interia.pl/art3.htm

Artykuł przybliżający treść zapisów Konwencji o Prawach Dziecka, Kodeksu rodzinnego i opiekuńczego - ustawa z dnia 25 lutego 1964 r. /Dz. U. Nr 9, poz. 59 ze zmianami/ oraz Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o postępowaniu w sprawach nieletnich /Dz. U. Nr 35, poz. 228 ze zmianami/.

30. Palej, Elżbieta. Czy w Polsce przestrzega się praw dziecka. W: *Edukacja Internet Dialog*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.eid.edu.pl/archiwum/2001,99/wrzesien,171/czy_w_polsce_przestrzega_sie_praw_dziecka,1169.html

Omówienie praw zawartych w Konwencji, mankamenty prawa polskiego i praktyka jego egzekwowania w związku z ratyfikacją Konwencji o Prawach Dziecka.

31. Pałeczka, Anna. Polskie działania w obszarze praw dziecka. W: *Stosunki Międzynarodowe*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.stosunkimiedzynarodowe.pl/polskie-dzia%C5%82ania-w-obszarze-praw-dziecka-0

Wkład Polski w wypracowanie międzynarodowego systemu ochrony praw człowieka, w tym również praw dziecka.

32. Pawlukowska, Sylwia. Prawa ucznia w teorii, przepisach prawnych i codziennej praktyce. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-896-prawa-ucznia-w-teorii-przepisach-prawnych.php

33. Popielarz, Teresa (oprac.). Prawa dziecka w świetle międzynarodowej Konwencji Praw Dziecka. W: *Przedszkole nr 1 w Trzemesznie "Chatka Puchatka"*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.przedszkolenr1.republika.pl/images/artykuly/prawa_dziecka.htm

Artykuł na temat podstawowych przesłanek, nakazujących szczególne traktowanie małego człowieka, rozwoju idei międzynarodowej ochrony praw dziecka, analizy treści aktów prawnych regulujących prawa dziecka.

34. *Prawa Dzieci Niepełnosprawnych*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://prawadzieciniepelnosprawnych.prv.pl/

Strona poświęcona przybliżeniu praw dzieci niepełnosprawnych, mająca na celu ukazanie możliwości i potrzeby normalnego funkcjonowania osób niepełnosprawnych w społeczeństwie.

35. Prawa dziecka. W: *Rodziny Zastępcze. Sekcja Pomocy Dziecku i Rodzinie Stowarzyszenia Interwencji Prawnej*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://rodziny.interwencjaprawna.pl/prawo/informacje-prawne/prawa-dziecka.

Prawa dziecka umieszczanego w opiece zastępczej.

36. Prawa dziecka po przystąpieniu do Unii Europejskiej : materiały z konferencji Rzecznika Praw Dziecka Warszawa, 16 czerwca 2004. Red. Magdalena Potapowicz, Marcin Krauzowicz, Przemysław Przybylski. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.brpd.gov.pl/publikacjeskany/RzeczPrawUEdruk.pdf.

Zbiór referatów z konferencji, m. in. czym są prawa dziecka, prawa dzieci w Unii Europejskiej - aspekty prawno-traktatowe, prawo dziecka do życia i ochrony zdrowia, prawo dziecka do wychowania w rodzinie, prawo dziecka do godziwych warunków socjalnych, ochrona dziecka przed przemocą, okrucieństwem, wyzyskiem, demoralizacją, zaniedbaniem oraz innym złym traktowaniem, prawo dziecka do nauki, prawa dziecka niepełnosprawnego w Unii Europejskiej.

37. Prawa dziecka – upowszechnianie i przestrzeganie. W: *Ministerstwo Edukacji Narodowej*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.men.gov.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=908&Itemid=209

Zbiór dokumentów dotyczących praw dziecka: akty prawne, sprawozdania i zalecenia, strategie i programy na rzecz dzieci, prawa dziecka w szkole, rezolucje ONZ dotyczące praw człowieka, dziecka.

38. Prawa Dziecka. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=35.

Wyjaśnienie, czym są prawa dziecka?

39. *Prawa dziecka w Unii Europejskiej*. Oprac. Magdalena Skrzypek, Katarzyna Szłapka. [online]. [dostęp: 11 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.rcie.koszalin.pl/pliki/prawa_dziecka_w_ue.pdf

Zarys historii praw dziecka, prezentacja podejścia do praw dziecka w Unii Europejskiej, europejskie akty prawne dotyczące praw dzieci. Załączniki w postaci Konwencji o Prawach Dziecka oraz Europejskiej Konwencji o Wykonywaniu Praw Dzieci.

40. Prawa dziecka widziane oczami dzieci. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://ec.europa.eu/justice/fundamental-rights/files/rights-of-the-child_pl.pdf

Publikacja przedstawia wyniki badań na temat opinii dzieci o ich prawach.

41. *Prawa dziecka : projekt „szkoła z prawami dziecka”*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.zssdg.edu.pl/images/prawa_dziecka_prezentacja.ppt.

Prezentacja multimedialna. W swoich działaniach UNICEF zawsze kieruje się Konwencją o prawach dziecka powstała w 1989 r.

42. Rok Janusza Korczaka z nowym logo. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=1828.

Przedstawiono logo Roku Janusza Korczaka.

43. Rzecznicy Praw Dziecka w świecie. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=39.

Strony rzeczników praw dziecka w niektórych krajach (Austria, Francja, Holandia i in.). Strony w adekwatnym do danego kraju języku.

44. *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.brpd.gov.pl/.

45. Rzecznik. W: *Rzecznik Praw Dziecka*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www :http://www.brpd.gov.pl/detail.php?recid=462.

Sylwetka obecnego Rzecznika Praw Dziecka – Marka Michalaka.

46. Sadowska, Ewa. Dajmy dzieciom głos!. W: *Dzieci w Europie*. [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Zgodnie z ratyfikowaną przez Polskę w 1991 roku Konwencją o Prawach Dziecka, każde dziecko ma prawo do swobodnej wypowiedzi we wszystkich dotyczących go sprawach, a jego wypowiedź należy wziąć pod uwagę.

47. Skrzypek, Magdalena, Szłapka, Katarzyna (oprac.). *Prawa dziecka w Unii Europejskiej*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.rcie.koszalin.pl/pliki/prawa_dziecka_w_ue.pdf

Zarys historii praw dziecka, prezentacja podejścia do praw dziecka w Unii Europejskiej, europejskie akty prawne dotyczące praw dzieci. Załączniki w postaci Konwencji o Prawach Dziecka oraz Europejskiej Konwencji o Wykonywaniu Praw Dzieci.

48. Strzelecka, Anna. Szkoła – rzecznikiem praw dziecka. W: *Publikacje edukacyjne*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=1302

Edukowanie dorosłych i dzieci w zakresie katalogu praw zawartych w Konwencji o Prawach Dziecka.

49. Talarczyk, Małgorzata (oprac.). *Historia praw dziecka*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.kuratorium.katowice.pl/userfiles/file/Nadzor%20pedagogiczny/wspomaganie/Historia_praw_dziecka.doc

Ewolucja praw przyznawanych dziecku, analiza aktów prawnych regulujących prawa dziecka.

50. Walczykowska, Karolina. Prawa dziecka w aspekcie międzynarodowym a kwestie oświatowe. W: *Psychologia.net.pl Portal psychologiczny*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.psychologia.net.pl/artykul.php?level=463

Respektowanie praw dziecka, a w szczególności prawa dziecka do oświaty.

51. Wejner, Teresa. System wspierania praw dziecka niepełnosprawnego. W: *Gazeta Edukacyjna dla refleksyjnych pedagogów*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.gazeta.edu.pl/System_wspierania_praw_dziecka_niepelnosprawnego-95_334-0.html

Problem realizacji praw dzieci niepełnosprawnych w Polsce. Obszary, które wymagają korekt, m. in. polityka zdrowotna, dostęp do edukacji.

52. Wejner, Teresa. Uczniowie dyslektyczni i ich prawa w kontekście egzaminów zewnętrznych i terapii. W: *Polskie Towarzystwo Dysleksji*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.ptd-lodz.com/uczniowie-dyslektyczni-prawa.php

Akty prawne na rzecz ochrony praw dzieci, priorytetowe działania uzdrawiające spojrzenie na problem uczniów dyslektycznych.

53. Woźniak, Agnieszka. Polska ochrona praw dziecka. W: *Publikacje edukacyjne*. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.publikacje.edu.pl/publikacje.php?nr=584

Artykuł przybliża zawarte w Konwencji zasady o nadrzędności dobra dziecka, które znajdują odbicie w ustawodawstwie polskim.

54. Zavalloni, *Gianfranco.* Naturalne prawa dziecka. W: *Dzieci w Europie.* [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Inne spojrzenie na prawa dziecka, wykraczające poza tekst Konwencji, m.in. Prawo do czasu wolnego, Prawo do ubrudzenia się, Prawo do dobrego startu życiowego.

55. Zito, Anna. Unia Europejska a upowszechnianie i ochrona praw dzieci w Europie. W: *Dzieci w Europie*. [online]. 2010, nr 17. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://www.frd.org.pl/dzieciweuropie/dwe17.pdf.

Ochrona i upowszechnianie praw dzieci to kwestie o pierwszorzędnym znaczeniu dla Unii Europejskiej. Anna Zito opisuje ewolucję polityki unijnej w tej dziedzinie, która wymaga zdecydowanej współpracy ze strony wszystkich zainteresowanych.

PRAWA DZIECKA

MATERIAŁY METODYCZNE

DZIEŁA ZWARTE

1. Czyż, Elżbieta, Śnieciński Maciej Robert, Śniecińska Nina Tekla. *Moje prawa [czyli Konwencja o Prawach Dziecka dla dzieci]*. Warszawa : [Komitet Ochrony Praw Dziecka], 1994. ISBN 83-902779-0-5.

Zawiera również praktyczny poradnik dla nauczyciela wraz ze scenariuszami lekcji pt. „Wokół praw dziecka" autorstwa Elżbiety Suski oraz Violetty Kwiatkowskiej.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

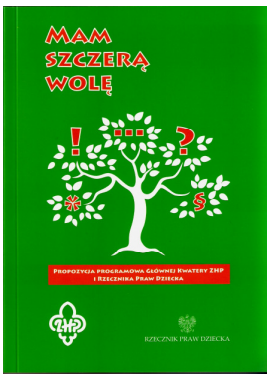

2. *Mam szczerą wolę : propozycja programowa Głównej Kwatery ZHP i Rzecznika Praw Dziecka*. Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka : Główna kwatera ZHP, [2010]. ISBN 978-83-89658-94-4.

Publikacja podzielona na dwie części. Cz. 1. Prawa dziecka zawiera Konwencję o Prawach Dziecka oraz szereg pomysłów na organizację zbiórek dla harcerzy i zuchów dotyczących przybliżania dzieciom ich praw. Cz. 2. Wartości harcerskie - to propozycje zajęć związanych z tymi wartościami oraz prawem harcerskim.
Źródło adnotacji: katalog DBP we Wrocławiu

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 26-197626)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Bednorz, Elżbieta. Prawa dziecka. „Bliżej Przedszkola" 2007, nr 5, s. 51-53.
Scenariusze zajęć dla dzieci przedszkolnych na temat praw dziecka oraz uświadamiania dzieciom praw innych ludzi. Wykorzystanie zabaw ruchowych.

2. Bot, Jolanta. Wokół praw dziecka. „Wychowanie w Przedszkolu" 2011, nr 6, s.34-[39].
Propozycja zajęć z przedszkolakami: aktywność poznawcza, aktywność społeczna i językowa, aktywność artystyczna, aktywność ruchowa.

3. Brygider, Beata. Prawa dziecka – scenariusz zajęć w klasie III. „Życie Szkoły" 2000, nr 8, s. 489-491.
Do scenariusza dołączona karta pracy.

4. Demel, Dorota. Co nam wolno...: scenariusz zajęć. „Życie Szkoły" 2009, nr 6, s. 53-55.
Scenariusz zajęć pt. „Prawa dziecka – co to dla mnie oznacza?" o charakterze warsztatów, składających się z dwóch części, prowadzonych przez pedagoga szkolnego (lub wychowawcę) i szkolnego rzecznika praw ucznia. Poziom edukacji wczesnoszkolnej.

5. Dębska, Danuta. Prawa dziecka (konkurs dla uczniów szkoły podstawowej). „Wszystko dla Szkoły" 2010, nr 1, s. 12-14.
Propozycja organizacji, materiałów dydaktycznych i etapów przebiegu konkursu o prawach dziecka.

6. Górna, Wanda. Planeta dzieci : autorski program (wybrane fragmenty). „Nasz Czas” 2006, nr 5, s. 3-4.

Treści programu dotyczą poznawania wybranych praw dziecka zawartych w Konwencji o Prawach Dziecka (dla dzieci w wieku przedszkolnym i we wczesnym wieku szkolnym).

7. Jaroszyńska, Ewa, Kasztelan, Wioletta. O "Królu Maciusiu Pierwszym" inaczej – lekcja przybliżająca prawa dziecka. „Wychowanie na Co Dzień” 2010, nr 6, s. VI-VIII.

Scenariusz lekcji bibliotecznej przeznaczony dla uczniów klas IV-VI.

8. Jaworska-Sęk, Elżbieta. Prawa dziecka : scenariusz zajęć dla klasy II. „Życie Szkoły” 2003, nr 8, s. 495-497.

Do scenariusza dołączona karta pracy.

9. Karasiewicz, Agnieszka, Krajewska, Elwira. Dawno, dawno temu o prawach dziecka nikt nie słyszał... „Wychowanie na Co Dzień” 2010, nr 1-2, dod. s. IV-V.

Scenariusz lekcji (90 min.), która może być przeprowadzona z uczniami w wieku 13-16 lat w ramach np. godzin wychowawczych.

10. Karczewska, Urszula, Peplińska, Iwona. Naucz się upominać o swoje prawa, ale pamiętaj że inni też je mają : scenariusz zajęć dotyczących Konwencji o Prawach Dziecka. „Biblioteka w Szkole” 2007, nr 1, s. 11-12.

Wśród załączników do scenariusza m.in. Katalog praw zawartych w Konwencji o Prawach Dziecka.

11. Kawa Barbara, Żmuda Monika: Konwencja Praw Dziecka - konkurs. "Wszystko dla Szkoły" 2003 nr 10 s. 14- 17.

Szkoła podstawowa.

12. Kozak, Małgorzata. Edukacja o prawach człowieka – problemy realizacyjne. „Nowa Szkoła” 2007, nr 8, s. 10-18.

Edukacja dzieci w zakresie znajomości ich praw. Metodyka nauczania pedagogiki praw człowieka.

13. Małko Alina. Prawa dziecka : inscenizacja. „Nowe w Szkole” 2002, nr 11, dod. s. III-IV.

Szkoła podstawowa.

14. Mróz, Agnieszka, Wajnor, Małgorzata. Wierzę w człowieka : projekt edukacyjny. „Biblioteka w Szkole” 2010, nr 1, s. 10-15.

Dzięki działaniom przeprowadzonym w ramach projektu uczniowie poznali prawa człowieka (w tym prawa dziecka) oraz dowiedzieli się, w jaki sposób tych praw przestrzegać oraz reagować, kiedy zostają złamane.

15. Pelikan, Joanna. Znam swoje prawa : (konkurs szkolny na temat praw dziecka). „Wszystko dla Szkoły” 2008, nr 4, s. 18-19.

Scenariusz konkursu.

16. Pniewska, Anna. Prawa dziecka w przedszkolu. „Bliżej Przedszkola” 2010, nr 7/8, s. 118-119.

Scenariusz spotkania w grupie młodszej oraz spotkania dla dzieci starszych przybliżającego zrozumienie wybranych zagadnień Konwencji praw Dziecka.

17. Pniewska, Anna. Szanujemy swoje prawa. „Wychowanie w Przedszkolu” 2010, nr 10, s. 40-41.

Konspekt zajęć dla przedszkolaków, zapoznający dzieci z ich prawami (zgodnie z Konwencją Praw Dziecka).

18. Prawa dziecka : inscenizacja. Oprac. Alina Małko. „Nowe w Szkole” 2002, nr 11, dod. s. III-IV.

Do wykorzystania w szkole podstawowej.

19. Projekt spotkania z dziećmi i ich rodzicami. Oprac. Urszula Chabko. „Nasz Czas” 2004, nr 4, dod. s. 4.

Spotkanie, którego celem jest uświadomienie rodzicom dzieci przedszkolnych potrzeby znajomości praw dziecka.

20. Radke, Ryszard. Z dziećmi o ich prawach. „Niebieska Linia” 2009, nr 2, s. 17-19.

Propozycje zajęć dotyczących praw dziecka.

21. Różycka, Zofia. Scenariusz apelu na temat postanowień Konwencji o Prawach Dziecka. „Wszystko dla Szkoły” 2001, nr 9, s. 15-16.

22. Scenariusz zajęć o prawach dziecka. Oprac. Aleksandra Szumniak. „Nasz Czas” 2004, nr 4, dod. s. 4.

Dla klas I-III.

23. Stęczniewska, Renata. Z dziećmi o ich prawach. „Wychowanie w Przedszkolu” 2009, nr 10, s. 27-[29].

Realizacja projektu pt. „Ważne sprawy niewielkich ludzi, czyli z dziećmi o prawach dziecka” w Przedszkolu Publicznym nr 1 w Policach.

24. Wielgosz, Małgorzata. Baśń o prawach dziecka : przedstawienie humorystyczne z okazji Dnia Dziecka. „Biblioteka w Szkole” 2007, nr 4, s. 24-26.

Szkoła podstawowa.

25. Wilczek, Ewa. Czy rodzice znają prawa swojego dziecka? „Nasz Czas” 2003, nr 10, dod. s. 1-2.

Scenariusz spotkania z rodzicami dzieci pięcioletnich letnich na temat: Czy znam prawa swojego dziecka?

26. Wojtaszewska, Lidia. Czy uczyć znajomości praw człowieka i praw dziecka w szkole podstawowej. „Dyrektor Szkoły” 2007, nr 10, s. 22-23.

Zajęcia mogą być realizowane przez pedagoga szkolnego i nauczyciela biblioteki w ramach lekcji bibliotecznych albo na lekcjach wychowawczych. Klasy I-III i IV-V zajęcia realizowane raz w roku w Międzynarodowy Dzień Praw Człowieka. Klasy VI – warsztaty edukacyjne zakończone konkursem na ten temat.

27. Wojtaszewska, Lidia. List do Pysiulka. „Życie Szkoły” 2009, nr 6, s. 47-52.

Treść opowiadania dla dzieci na poziomie edukacji wczesnoszkolnej, poruszającego kwestie zachowania tajemnicy korespondencji. Komunikaty skierowane do dzieci, rodziców i nauczycieli, poświęcone prawom dziecka.

28. Wojtaszewska, Lidia. Nasze prawa : scenariusz zajęć. „Życie Szkoły” 2009, nr 6, s. 17-21.
Scenariusz z załącznikami. Poziom edukacji wczesnoszkolnej. Poruszane zagadnienia: prawa dziecka, prawa człowieka, naruszanie praw.

29. Wójtowicz, Małgorzata. Mam prawo do... „Wychowanie w Przedszkolu” 2009, nr 10, s. 39-40.
Scenariusz zajęć przybliżający dzieciom pięcio- i sześcioletnim pojęcie "prawa dziecka" oraz porządkujący ich wiedzę na ten temat.

30. Zawadzka, Anna. Montaż słowno-muzyczny poświęcony prawom dziecka. „Wszystko dla Szkoły” 2006, nr 3, s. 22-24.
Do wykorzystania w szkole podstawowej.

MATERIAŁY Z INTERNETU

1. Dobosz-Sypulska, Bożena. Prawa dziecka – scenariusz apelu. W: *Profesor.pl Serwis edukacyjny*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.profesor.pl/publikacja,12570,Scenariusze,Prawa-dziecka-scenariusz-apelu.
Montaż słowno-muzyczny poświęcony prawom dziecka. Scenariusz apelu przygotowanego przez uczniów klasy V Szkoły Podstawowej w Waśniowie.

2. 10 [Dziesiątego] grudnia – Dzień Ochrony Praw Dziecka. W: *Twoje Lekcje*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.twojelekcje.pl/w-tym-miesiacu-w-szkole/art,31,10-grudnia-dzien-ochrony-praw-dziecka.html.
Propozycja dwóch gier pozwalających przybliżyć uczniom ich najważniejsze prawa.

3. Gibała-Dayet, Anetta, Marczak, Karolina. *Scenariusz warsztatów dla dzieci : Moje Prawa i Moje Obowiązki : O Konwencji Praw Dziecka z Dziećmi*. [online]. [dostęp: 11 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.okienka.org/scenariusz_warsztatow.pdf.

4. Grabiec, Mariola. Godzina wychowawcza w kl. IV-VI. W: *www.szkolnictwo.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.szkolnictwo.pl/index.php?id=PU4203.
Scenariusz zajęć nt. praw dziecka (godzina wychowawcza w kl. 4 – 6). Temat: Mam prawa i obowiązki.

5. Jakubowska, Magdalena. Prawa dziecka – znam je i korzystam z nich. W: *Profesor.pl serwis edukacyjny.* [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.profesor.pl/publikacja,15923,Program-nauczania,Prawa-dziecka-znam-je-i-korzystam-z-nich.
Propozycja innowacji do zrealizowania w klasie III nauczania zintegrowanego.

6. Jestem dzieckiem i znam swoje prawa : scenariusz lekcji wychowawczej o prawach dziecka. W: Eduinfo.pl. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.eduinfo.pl/scenar.php?action=more&id=2689&idg=10.

7. Kaczmarek, Arleta (oprac.). *„W Królestwie Króla Maciusia – przestrzeganie praw dzieci w zabawach”*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.odn.poznan.pl/doradcy/warsztat/pliki/kaczmarek2.doc.

Scenariusz zajęć dla dzieci 6 – letnich. Temat kompleksowy zajęć: „Mam prawo do swoich praw”.

8. Kendzia, Agnieszka. Prawa dziecka : scenariusz zajęcia otwartego w grupie dzieci 6-letnich. W: *Literka.pl portal edukacyjny*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://literka.pl/3/43092/prawa_dziecka.

Zajęcia pt. Znamy swoje prawa.

9. Kierner, Katarzyna. Radosny i smutny przedszkolak – prawa dziecka do wyrażania emocji i akceptacji. W: *WychowaniePrzedszkolne.pl portal nauczycieli przedszkola.* [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.wychowanieprzedszkolne.pl/radosny-i-smutny-przedszkolak-prawa-dziecka-do-wyrazania-emocji-i-akceptacji/.

Scenariusz zajęć dla przedszkolaków.

10. Ksok-Borowska, Dorota. Prawo dziecka do ochrony przed wszelkimi formami wyzysku w teorii i praktyce : konspekt. W: *Edu Newsweek Polska*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://edu.newsweek.pl/archiwum/artykul.asp?Artykul=500000023.

Konspekt zajęć dla liceum , liceum profilowanego i technikum do przeprowadzenia podczas godziny wychowawczej bądź w ramach nauczania wiedzy o społeczeństwie.

11. Kulikowska, Magdalena (oprac.). *Prawa dziecka : scenariusz zajęć wychowawczych*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.modn.elk.edu.pl/publikacje/2005/kilikowska5.doc.

Dla uczniów ostatnich klas szkoły podstawowej.

12. Łysień, Aleksandra. *Scenariusz zajęć dla uczniów klasy III*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.wodn.lodz.pl/wodn/download/NN/1241094016063_scen_swiat_przyjazny_dziecku_swietlica_sp137.pdf.

Temat zajęć "Świat przyjazny dziecku" mający na celu przybliżenie dzieciom Konwencji o Prawach Dziecka.

13. Mazurkiewicz, Violetta. Prawa dzieci – scenariusz zajęcia dla czterolatków. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-3448-prawa-dzieci-scenariusz-zajecia-dla-czterolatkow.php.

Scenariusz zajęcia dla dzieci 4-letnich pt. "Wyspa szczęśliwych dzieci".

14. Merkiel, Zofia. Wokół praw dziecka – konspekt lekcji wychowawczych w szkole podstawowej. W: *Profesor. pl serwis edukacyjny*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.profesor.pl/publikacja,6954,Konspekty,Wokol-praw-dziecka-konspekt-lekcji-wychowawczych-w-szkole-podstawowej.

Konspekt z wykorzystaniem zabaw edukacyjnych.

15. Niezgoda, Izabela. *Prawa człowieka i prawa dziecka we współczesnym świecie – scenariusz godziny wychowawczej dla szkół ponadgimnazjalnych*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.sni.edu.pl/godn/gko/gko2009-1.pdf#page=56.

Zapoznanie z najważniejszymi dokumentami dotyczącymi praw człowieka i praw dziecka, przykłady naruszania praw człowieka i praw dziecka.

16. Odzioba, Anna. Prawa dziecka – zajęcia zintegrowane. W: *bliżejprzedszkola.pl.* [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://blizejprzedszkola.pl/publikacje-249,prawa-dziecka-zajecia-zintegrowane.

Scenariusz zajęć dla dzieci 6-letnich.

17. Okraska, Teresa. *Prawa dzieci : konspekt zajęć świetlicowych*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.wodn.lodz.pl/wodn/images/stories/NN/2011/prawa_dziecka.pdf.

Uświadamianie dzieciom ich praw. Konspekt z załącznikami do wykorzystania podczas realizacji zajęć.

18. Pacewicz, Alicja, Merta, Tomasz, Suska Elżbieta. *O prawach dziecka w Polsce i na świecie.* [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.h-net.org/~eopolska/Edukacja/Roz7/Oprawach.html.

Konspekt zajęć.

19. Panicz, Agnieszka. Dziecko i jego prawa – scenariusz lekcji wychowawczej W: *Profesor.pl serwis edukacyjny*. [online]. [dostęp: 11 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.profesor.pl/publikacja,2099,Scenariusze,Dziecko-i-jego-prawa-scenariusz-lekcji-wychowawczej.

Zwiększanie świadomości uczniów co do zakresu i istoty praw im przysługujących.

20. Pniewska, Anna. Prawa człowieka zaczynają się od praw dziecka. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-8660-prawa-czlowieka-zaczynaja-sie-od-praw.php.

Scenariusze zajęć propagujących prawa dziecka w przedszkolu – dla grupy starszej oraz młodszej.

21. Poraj, Anna, Smardz, Paweł. *Pod namiotem praw : propozycja na harcerskie lato 2003*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.czuwaj.pl/art_glowny/pod_namiotem_praw.pdf.

Prawa dziecka to ta część praw człowieka, która powinna być szczególnie bliska każdemu harcerskiemu wychowawcy. Warto, aby prawa te były znane i rozumiane także przez podopiecznych. W materiale do każdego z dokumentu o prawach dziecka zostało zaproponowanych kilka przykładowych zadań dla drużyny czy stanicy, których realizacja pozwoli osiągnąć zakładane cele.

22. Porębska, Justyna. Mamy swoje prawa – scenariusz apelu poświęconego prawom dziecka. W: *Profesor.pl Serwis edukacyjny*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.profesor.pl/publikacja,22641,Scenariusze,Mamy-swoje-prawa-scenariusz-apelu-poswieconego-prawom-dziecka.

Apel zaprezentowany przez uczniów klasy III.

23. *Razem dla praw dziecka : materiały edukacyjne o prawach dziecka dla nauczycieli*. Red. Ewa Falkowska, Monika Miłowska, Anna Skrabska. [online]. [dostęp: 11 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.rumia.edu.pl/SP9/Razem%20dla%20praw%20dziecka.pdf.

Podstawowe informacje o prawach dziecka. Scenariusze lekcji o prawach dziecka wraz załącznikami.

24. Roguszczak, Monika. Prawa dziecka – scenariusz godziny wychowawczej w klasie VI. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-7327-prawa-dziecka-scenariusz-godziny-wychowawczej.php.

25. *Scenariusz spotkania warsztatowego „Łamanie praw dziecka*". [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://sp2malbork.republika.pl/publikacje/agapodolska/sce.grup.htm.

Celem spotkania jest poinformowanie uczniów o zjawiskach przemocy pomiędzy uczniami w szkole oraz mającymi miejsce w domu rodzinnym dziecka.

26. Scenariusz zajęcia o prawach dziecka. W: *Przedszkole z Oddziałami Integracyjnymi nr 17 im. Jana Brzechwy w Rybniku.* [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. http://www.miastorybnik.pl/p17/qcms/?scenariusz-zajecia-o-prawach-dziecka,41.

„Radość i smutek – prawem dziecka" - zajęcia przeznaczone dla 6-latków.

27. Simkiewicz, Elżbieta, Wiazowska Joanna (oprac.). *Dziecko i jego prawa : scenariusz godziny wychowawczej w klasie VI integracyjnej Szkoły Podstawowej z Oddziałami Integracyjnymi nr 53 im Marii Skłodowskiej-Curie w Częstochowie*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://sod.ids.czest.pl/publikacje2/l1218-1219/l1218.pdf.

Zajęcia poświęcone przybliżeniu dzieciom Konwencji o Prawach Dziecka.

28. Soska, Elżbieta (oprac.). Scenariusz zajęć zintegrowanych dla klasy II Szkoły Podstawowej. W: *Tydzień Edukacji Globalnej*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edudemo.home.pl/dane/czytelnia/teg/zajecia_zintegrowane.pdf.

Scenariusz zajęć pt. "Co różni a co łączy dzieci na całym świecie", których celem jest poznanie podobieństw, różnic i praw dzieci.

29. Wilga, Elżbieta, Ragan, Agnieszka. Bal zabawek – prawa dziecka: scenariusz imprezy przedszkolnej. W: *Twój Portal Edukacyjny Edux.pl*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-14205-bal-zabawek-prawa-dziecka-scenariusz-imprezy.php.

Celem zajęć jest zapoznanie dzieci z prawem do zabawy i związanymi z nim obowiązkami. Scenariusz dla dzieci z grup starszych.

30. Witczak, Jadwiga. Król Maciuś I – poznajemy swoje prawa : scenariusz zajęć. W: *Przedszkole Publiczne nr 8 im. Kubusia Puchatka w Jaworze*. [online]. [dostęp: 13 lutego 2012]. Dostępny w www: http://www.kubuspuchatekjawor.pl/index.php?p=scenariusze_zobacz&id=14.

Zapoznanie dzieci z podstawowymi prawami, jakie im przysługują.

PRAWA UCZNIA

Nadzór nad przestrzeganiem praw dziecka w szkole sprawuje dyrektor. Za przestrzeganie tych praw odpowiedzialni są przede wszystkim nauczyciele i pedagog szkolny. Dzieci powinny posiadać w szkole prawa niezależne od obowiązków.
Samorządność w szkole może być spełniona jedynie przy zachowaniu podstawowych praw, jakie przysługują dziecku, w tym prawa do wiedzy o własnych prawach.

Prawa ucznia w aktach prawnych
Stan prawny ucznia określają przepisy międzynarodowe, państwowe (akty prawne) i szkolne (statuty i regulaminy). Ustanawiają one prawa i uprawnienia, jak również obowiązki spoczywające na uczniu, wynikające z pełnionej przez niego w określonym czasie roli społecznej.
W **Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka** w artykule 26 znajdujemy zapis: **każdy ma prawo do nauki**.
Konwencja o Prawach Dziecka, w artykule 28 zawarła prawo do nauki :
Państwa – strony uznają prawo dziecka do nauki i w celu stopniowego realizowania tego prawa na zasadzie równych szans, w szczególności:
- uczynią nauczanie podstawowe obowiązkowym i bezpłatnym dla wszystkich,
- będą popierać rozwój różnorodnych form szkolnictwa średniego, zarówno ogólnokształcącego, jak i zawodowego, uczynią je dostępnymi dla każdego dziecka oraz podejmą odpowiednie kroki, takie, jak wprowadzenie bezpłatnego nauczania oraz udzielenie w razie potrzeby pomocy finansowej
- udostępnią wszystkim dzieciom informacje i poradnictwo szkolne i zawodowe
- podejmą kroki na rzecz zapewnienia regularnego uczęszczania do szkół oraz zmniejszenia wskaźnika porzucania nauki (…)

Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1997 r.
w art. 70 gwarantuje bezpłatność i powszechność szkolnictwa publicznego oraz wyznacza obowiązek nauki do 18 roku życia.
Podstawowym aktem prawnym normującym sprawy szkół i placówek w Polsce jest **Ustawa o systemie oświaty z dnia 7 września 1991 r.** (Dz. U. z 1991 r. Nr 95, poz. 425 i jej nowelizacje). W preambule **Ustawy** czytamy m.in. "Szkoła winna zapewnić każdemu uczniowi warunki niezbędne do jego rozwoju, przygotować go do wypełniania obowiązków rodzinnych i obywatelskich w oparciu o zasady solidarności, demokracji, tolerancji, sprawiedliwości i wolności".
W wymienionej wyżej ustawie **artykuł 55. ust. 5.** w szczególności odnosi się do praw ucznia, takich jak:
1. prawo do zapoznania się z programem nauczania, z jego treścią, celem i stawianymi wymaganiami,
2. prawo do jawnej i umotywowanej oceny postępów w nauce i zachowaniu,
3. prawo do organizacji życia szkolnego, umożliwiające zachowanie właściwych proporcji miedzy wysiłkiem szkolnym a możliwością rozwijania i zaspokajania własnych zainteresowań,
4. prawo redagowania i wydawania gazety szkolnej,
5. prawo organizowania działalności kulturalnej, oświatowej, sportowej oraz rozrywkowej zgodnie z własnymi potrzebami i możliwościami organizacyjnymi, w porozumieniu z dyrektorem,
6. prawo wyboru nauczyciela pełniącego rolę opiekuna samorządu.

W wyrazisty sposób problematyka praw i obowiązków ucznia ujęta jest w niektórych rozporządzeniach Ministra Edukacji Narodowej.

1. Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 83 poz. 562 z dnia 11 maja 2007 r.)

Określa **prawa uczniów** następująco:

§ 3. Ocenianie ma na celu: informowanie ucznia o poziomie jego osiągnięć edukacyjnych i jego zachowaniu oraz postępach w tym zakresie, udzielane pomocy w planowaniu swojego rozwoju, motywowanie ucznia do dalszych postępów w nauce i zachowaniu.

§ 4. Nauczyciele informują uczniów o wymaganiach edukacyjnych z zajęć obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych, o sposobach sprawdzania osiągnięć edukacyjnych o warunkach i trybie uzyskania wyższej niż przewidywana rocznej oceny klasyfikacyjnej z obowiązkowych i dodatkowych zajęć edukacyjnych i oceny z zachowania.

§ 5. Oceny są jawne, uzasadniane przez nauczyciela na wniosek ucznia, kontrolne prace pisemne oraz inna dokumentacja dotycząca oceniania ucznia są udostępniane do wglądu

§ 6. Nauczyciel jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

§ 11. Poinformowanie ucznia i jego rodziców o przewidywanych ocenach rocznych z zajęć edukacyjnych i z zachowania, w terminie i formie określonych w statucie szkoły.

§ 16. Szkoła, w miarę możliwości, stwarza uczniowi szansę uzupełnienia braków, jeżeli stwierdzono, w wyniku klasyfikacji śródrocznej, że poziom osiągnięć edukacyjnych ucznia uniemożliwi lub utrudni kontynuowanie nauki w klasie programowo wyższej.

§ 19. Uczeń lub jego rodzice mogą zgłosić zastrzeżenia do dyrektora szkoły dotyczące rocznej oceny z zajęć edukacyjnych i oceny zachowania, jeżeli uznają, że ocena ta została ustalona niezgodnie z przepisami prawa dotyczącymi trybu ustalania tej oceny.

§ 37. Uczniowie ze specyficznymi trudnościami przystępują do sprawdzianu lub egzaminu w warunkach i formie dostosowanych do ich potrzeb.

określa **uprawnienia ucznia** następująco:

§ 6. Nauczyciel jest obowiązany, na podstawie opinii publicznej poradni psychologiczno - pedagogicznej, w tym poradni specjalistycznej, dostosować wymagania edukacyjne, do indywidualnych potrzeb psychofizycznych i edukacyjnych ucznia, u którego stwierdzono zaburzenia i odchylenia rozwojowe lub specyficzne trudności w uczeniu się, uniemożliwiające sprostanie tym wymaganiom.

§ 8. Zwolnienie z zajęć z wychowania fizycznego, informatyki lub technologii informacyjnej na podstawie opinii wydanej przez lekarza,

§ 10. Zwolnienie z nauki drugiego języka obcego na podstawie opinii lub orzeczenia.

§ 20. Laureaci konkursów i olimpiad przedmiotowych otrzymują ocenę celującą

§ 49. Przystąpienie do sprawdzianu bądź egzaminu z przyczyn losowych w dodatkowym terminie.

2. Rozporządzenia w sprawie ramowych statutów publicznego przedszkola oraz publicznych szkół (Dz. U. Nr 61, poz. 624 z 2001 r. i Dz. U. Nr.10, poz. 96 z 2002 r. z późn. zmianami)

Statut określa: obowiązki ucznia oraz jego **prawa** z uwzględnieniem praw zawartych w Konwencji o prawach dziecka oraz tryb składania skarg w przypadku naruszenia praw ucznia, tworzenie samorządu uczniowskiego, wydawanie opinii o programie wychowawczym i programie profilaktyki, rekrutację uczniów, bezpieczeństwo uczniów, dostępność statutu.

uprawnienia ucznia dotyczą:
zapewnienia opieki i pomocy uczniom, którym potrzebna jest pomoc dydaktyczna bądź materialna. Statut określa również rodzaje nagród i kar stosowanych wobec uczniów oraz tryb odwołania się od kary, przypadki skreśleń z listy uczniów a także przypadki, w których dyrektor szkoły może wystąpić do kuratora oświaty z wnioskiem o przeniesienie ucznia do innej szkoły.

3. Rozporządzenie w sprawie zasad udzielania pomocy psychologiczno-pedagogicznej w publicznych przedszkolach, szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 11 poz. 114 z 2003 r.)

Pomoc psychologiczno-pedagogiczna polega między innymi na rozpoznawaniu potencjalnych możliwości oraz indywidualnych potrzeb ucznia i umożliwianiu ich zaspokojenia, rozpoznawaniu przyczyn trudności w nauce i niepowodzeń szkolnych, wspieraniu ucznia z wybitnymi uzdolnieniami. Korzystanie z pomocy psychologiczno-pedagogicznej jest dobrowolne i nieodpłatne.

4. Rozporządzenie w sprawie bezpieczeństwa i higieny w publicznych i niepublicznych szkołach i placówkach (Dz. U. Nr 6 poz.69 z 2003 r.).

"Dyrektor szkoły zapewnia bezpieczne i higieniczne warunki pobytu w szkole lub placówce, a także bezpieczne i higieniczne warunki uczestnictwa w zajęciach organizowanych przez szkołę lub placówkę poza obiektami należącymi do tych jednostek".

5. Rozporządzenie w sprawie szczegółowych form działalności wychowawczej i zapobiegawczej wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem (Dz. U. Nr 26 poz. 226 z 2003 r.)

§ 3, § 4, § 5. Dyrektor organizuje działania wychowawcze i zapobiegawcze wśród dzieci i młodzieży zagrożonych uzależnieniem, prowadzi edukację prozdrowotną i promocję zdrowia psychicznego. Rozporządzenie to obliguje szkoły do podejmowania działań interwencyjnych polegających na powiadomieniu rodziców i Policji w sytuacjach kryzysowych w szczególności, gdy dzieci i młodzież używają, posiadają lub rozprowadzają środki odurzające lub psychotropowe.

6. Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu wykonywania przez przedszkola, szkoły i placówki publiczne zadań umożliwiających podtrzymanie poczucia tożsamości narodowej, etnicznej i językowej uczniów należących do mniejszości narodowych i etnicznych oraz społeczności posługującej się językiem regionalnym (Dz. U. Nr 214 poz. 1579 z 2007 r.)

§ 1 ust.1 i 2. Uczniowie mają prawo do zapewnienia przez szkołę warunków umożliwiających podtrzymanie i rozwijanie tożsamości narodowej, etnicznej i językowej oraz własnej historii i kultury.

7. Rozporządzenie w sprawie warunków i sposobu organizowania nauki religii w szkołach publicznych (Dz. U. Nr 36, poz. 155 z 1992 r.).

Uprawnienie - nauka religii lub etyki w szkole, jeśli rodzice bądź pełnoletni uczniowie wyrażą takie życzenie. Rozporządzenie stanowi, że uczestniczenie bądź nieuczestniczenie w nauce religii lub etyki nie może być powodem dyskryminacji przez kogokolwiek i w jakiejkolwiek formie.

PRAWA UCZNIA

MATERIAŁY MERYTORYCZNE

DZIEŁA ZWARTE

1. Będkowska-Heine, Violetta. Postawy uczniów wobec prawa. W: *Absolwenci pedagogiki Uniwersytetu Wrocławskiego w teorii nauk społecznych i praktyce edukacyjnej : X Forum Pedagogów - Wrocław, 18-19 października 1997 roku*. Red. Jerzy Semków. Wrocław : Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, 1999. s. 175-192.

Dostępność w DBP (Wrocław W 180032, W 180033, Pw 33-180031)

2. Bogdanowicz, Marta. *Prawa uczniów z dysleksją w Europie*. Gdańsk : Harmonia, 2004. ISBN 83-7134-171-7.

Książka zawiera dwie prace zatytułowane: Dysleksja i niepełnosprawność w Europie (A. Saylesa), Prawa uczniów z dysleksją rozwojową w Europie (M. Bogdanowicz). A ponadto: Kwestionariusz Europejskiego Towarzystwa Dysleksji (EDA) pt. Prawa uczniów z dysleksją w Europie i Syntezę danych zebranych za pomocą kwestionariusza EDA. Publikacja w dwóch językach: angielskim i polskim.

Źródło adnotacji: http://harmonia.edu.pl/pl/p/PRAWA-UCZNIOW-Z-DYSLEKSJA-W-EUROPIE-RIGHTS-OF-DYSLEXIC-CHILDREN-IN-EUROPE/36

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych
realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej

3. Bojarska, Lucyna, Brzeziński, Krzysztof, Rek, Tomasz. *Dziecko w szkole*. Warszawa : Biuro Rzecznika Praw Dziecka, 2006. ISBN 83-89658-60-7.

Przedstawiono różne problemy szkoły mieszczące się w trzech grupach tematycznych: prawo do nauki, prawo do bezpieczeństwa, organizacje użytkowników szkoły. W rozdziale I rozważając prawo do nauki czy obowiązek ukazano m.in. problem usprawiedliwień i zwolnień, uczniów pełnoletnich, wagarów. W świetle barier finansowych poruszono np. problem korepetycji, podręczników, wycieczek, mundurków. Rozważano czy można karać dzieci ograniczeniem prawa do nauki m.in. na przykładzie zawieszenia w prawach ucznia czy skreślenia z listy uczniów. Ukazano też kłopoty z dokumentami szkolnymi. W rozdziale II zanalizowano m.in. problemy: wypadków, przemocy ze strony rówieśników i dorosłych, roli rodziców w zapobieganiu niebezpieczeństwom, ubezpieczeń szkolnych. W rozdziale III wśród organizacji użytkowników szkoły omówiono: radę rodziców (głównie finanse), samorząd uczniowski, radę szkoły, radę oświatową, stowarzyszenia (kluby sportowe i harcerstwo).

Dostępność w DBP (Wrocław W 187560, Pw 33-187559)

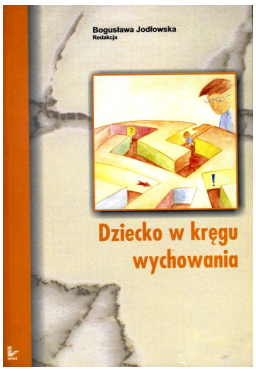

4. Chodorowska, Małgorzata. Prawa dziecka-ucznia jednym z podstawowych komponentów wychowania podmiotowego. W: *Dziecko w kręgu wychowania*. Red. Bogusława Jodłowska. Kraków : Oficyna Wydawnicza "Impuls", 2002, s. 215-224.

Relacje nauczycieli i uczniów w procesie kształcenia – proces dydaktyczny oparty na partnerskiej relacji jako podstawa poszanowania wzajemnych praw.

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 33-177027)

5. Dzierzgowska, Irena. Standardy edukacyjne i uprawnienia ucznia : moduł 4B : suplement. Warszawa : Ministerstwo Edukacji Narodowej ; Radom : Instytut Technologii Eksploatacji, cop. 1997. ISBN 83-87039-75-6.

Materiały dla edukatorów.

Dostępność w DBP (Wrocław P X-7397)

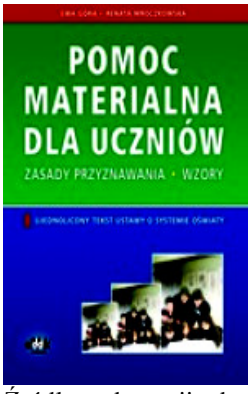

6. Góra, Ewa. *Pomoc materialna dla uczniów : zasady przyznawania, wzory, ujednolicony tekst ustawy o systemie oświaty*. Gdańsk : Ośrodek Doradztwa i Doskonalenia Kadr, 2005. ISBN 83-7426-108-0.

Od dnia 1 stycznia 2005 r. zmieniły się zasady przyznawania pomocy materialnej o charakterze socjalnym i motywacyjnym. Zmienił się również krąg uprawnionych do świadczeń oraz tryb składania wniosków. Publikacja zawiera ujednolicony tekst ustawy o systemie oświaty oraz komentarz, w którym omówiono nowe procedury przyznawania pomocy. Zamieszczono również wzory stosownych wniosków. Książkę polecamy szkołom, nauczycielom oraz gminom.

Źródło adnotacji: http://www.albertus.pl/ksiazka-pomoc-materialna-dla-uczniow-zasady-przyznawania-wzory-ewa-gora-renata-mroczkowska-98388/

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej

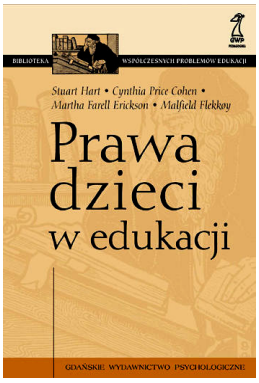

7. Hart, Stuart [i in.]. *Prawa dzieci w edukacji*. Gdańsk : Gdańskie Wydawnictwo Psychologiczne, 2006. ISBN 83-60083-29-0.

Prezentowany zbiór prac przedstawia zarys dziejów stanowienia praw dziecka w edukacji oraz kształtowania się międzynarodowej wizji tych praw. W niektórych tekstach znajdują się analizy przyjmowanych konstrukcji prawnych oraz próby ich interpretacji. Rozprawa przywołuje istotne uzasadnienia naukowe, odwołania do teorii psychologicznych i najnowszych nurtów nauk humanistycznych. Książka zawiera fragmenty poświęcone próbom diagnozy realizacji praw dziecka oraz rozważania i analizy dotyczące zagadnień metodologii gromadzenia i opracowania informacji o sytuacji dzieci i przestrzeganiu lub łamaniu ich praw.

Źródło adnotacji: katalog DBP we Wrocławiu

Dostępność w DBP (Wrocław W 192046, W 192047, Pw 33-190790)

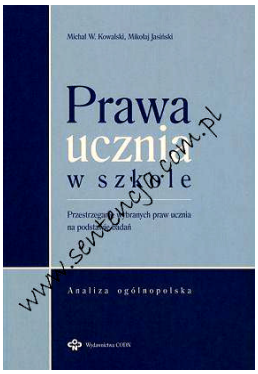

8. Kowalski, Michał W., Jasiński, Mikołaj. Prawa ucznia w szkole : przestrzeganie wybranych praw ucznia na podstawie badan : analiza ogólnopolska. Warszawa : Wydawnictwa CODN, 2006. ISBN 83-87958-97-2.

Książka prezentuje pionierskie przedsięwzięcie w polskim środowisku oświatowym, zrealizowane w ramach programu Rzecznik Praw Ucznia. Książka zawiera analizę badań socjologicznych, które zostały przeprowadzone na zlecenie Ministerstwa Edukacji Narodowej, przez Centralny Ośrodek Doskonalenia Nauczycieli i kuratoria oświaty przy wsparciu merytorycznym Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka oraz Instytutu Socjologii Uniwersytetu Warszawskiego. Zakres badań socjologicznych obejmował upowszechnianie, przestrzeganie i egzekwowanie wybranych praw dziecka - praw ucznia: prawa do informacji, prawa do prywatności, prawa do wyrażania opinii oraz prawa do ochrony przed poniżającym traktowaniem i karaniem. W badaniach realizowanych przez socjologów zaangażowani byli wizytatorzy odpowiedzialni za przestrzeganie praw ucznia w kuratoriach oświaty.
Źródło adnotacji: http://www.sentencja.com.pl/product_info.php?products_id=66463

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej

9. *Między wolnością a przymusem : prawa człowieka i współczesna edukacja*. Red. Anna Wileczek. Kielce : Wydawnictwo Gens, 2009. ISBN 978-83-89005-89-2.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej

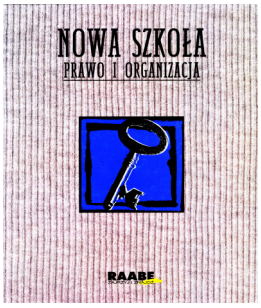

10. *Nowa szkoła : prawo i organizacja. T. 2.* Red. Edward Wieczorek. Warszawa : Raabe, [2002]. ISBN 83-908428-7-4.

Publikacja stanowi cenne źródło informacji na temat zmian w prawie oświatowym. Zawiera m.in. Prawa i obowiązki ucznia. Ochrona praw dziecka.

Dostępność w DBP (Wrocław Pw 33-179816/II)

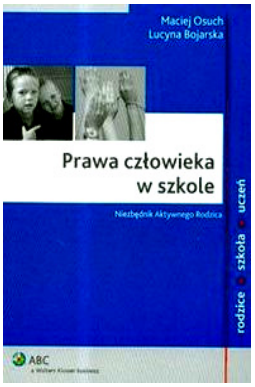

11. Osuch, Maciej, Bojarska, Lucyna. *Prawa człowieka w szkole : niezbędnik aktywnego rodzica*. Warszawa : ABC a Wolters Kluwer Polska, 2008. ISBN 978-83-7601-078-6.

Praktyczny niezbędnik dla rodziców, zawierający solidne podstawy prawne z zakresu praw człowieka, zaprezentowane z perspektywy rodziców biorących udział w życiu szkoły oraz zaopatrzone w wyczerpujący komentarz dotyczący poszczególnych przepisów. W sposób bardzo przystępny zostały tu opisane najistotniejsze akty prawne, zawierające zasady, na których opiera się system oświaty w Polsce. Czytelnik odbędzie razem z autorami wędrówkę po przepisach prawa od Konstytucji, poprzez Powszechną Deklarację Praw Człowieka, Konwencję o Prawach Dziecka do ustawy o systemie edukacji i oświatowych przepisów wykonawczych.
Źródło adnotacji: http://www.lideria.pl/Prawa-czlowieka-w-szkole-Niezbednik-Aktywnego-Rodzica-Maciej-Osuch-Lucyna/sklep/opis?nr=165715

Dostępność w DBP (Wrocław W 193858, Pw 31.1-193199)

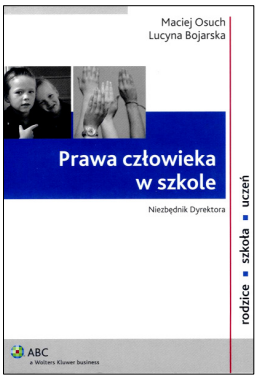

12. Osuch, Maciej, Bojarska,Lucyna. *Prawa człowieka w szkole : niezbędnik dyrektora*. Warszawa : ABC a Wolters Kluwer Polska, 2008. ISBN 978-83-7601-077-9.

Praktyczny niezbędnik dla dyrektorów szkół i nauczycieli, zawierający solidne podstawy prawne z zakresu praw człowieka, zaprezentowane z perspektywy dyrektora szkoły - reprezentanta władzy. Książka prezentuje wachlarz praw człowieka, który ma ochraniać nie tylko uczniów, ale i nauczycieli. W sposób przystępny zostały tu opisane najistotniejsze akty prawne, zawierające zasady, na których opiera się polski system oświaty (Kodeks cywilny, Kodeks rodzinny i opiekuńczy, Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Kodeks karny, Ustawa o Policji, Ustawa o wychowaniu w trzeźwości, Ustawa o przeciwdziałaniu narkomanii, Ustawa o szkodliwości palenia tytoniu). Poza tym: Nadzór pedagogiczny a prawa człowieka i Statut szkoły.

Dostępność w DBP W 194495, Pw 31.1-193198)

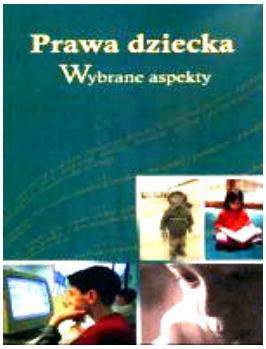

13. Socha, Elżbieta. Prawa ucznia we współczesnej szkole**.** W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty.* Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006. s. 115-124.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

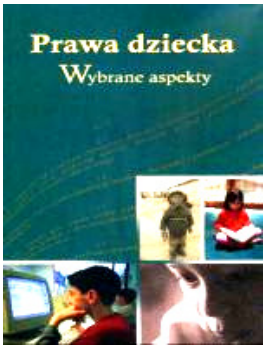

14. Stafiej, Ewa. Wpływ reformy edukacji na respektowanie praw dziecka. W: *Prawa dziecka : wybrane aspekty.* Red. Izabela Marczykowska [i in.]. Rzeszów : Wydawnictwo Uniwersytetu Rzeszowskiego, 2006, s. 125-135.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

15. Śliwerski, Bogusław. *Rada szkoły : rada oświatowa : przewodnik dla samorządowych władz oświatowych, dyrektorów szkół, nauczycieli, rodziców i uczniów*. Kraków : "Impuls", 2002. ISBN 83-7308-145-3.

Niniejszy poradnik jest pełnym kompendium wiedzy o tym, czym jest rada szkoły, co ją odróżnia od pozostałych organów szkolnych, w jaki sposób można ją powołać, jakimi dysponuje prawami, jak kierować jej działalnością, by zapewniała uczniom, nauczycielom i rodzicom wspólne z dyrekcją szkoły sprawowanie "władzy" społecznej, oddolnej. Prawne przesłanki tworzenia i funkcjonowania rady szkoły i rady oświatowej.
Źródło adnotacji: http://alejka.pl/rada_szkoly_rada_oswiatowa_przewodnik_dla_samorz%C4%85dowych_wladz_oswiatowych_dyrektorow_szkol.html

Dostępność w DBP (Wrocław W 181788, W 177143, Pw 31.1-181787)

16. *Terapia pedagogiczna uczniów ze specyficznymi trudnościami w uczeniu się*. Red. Irena Sosin. Warszawa : Josef Raabe Spółka Wydawnicza, cop. 2008. ISBN 978-83-89504-86-9.

W podręczniku zawarto rozdział dotyczący praw dziecka w nauczaniu i wychowaniu.

Źródło adnotacji: Katalog Centralny DBP we Wrocławiu

Dostępność w DBP (Wrocław: Pw 33-195992, Pw 33-195992 a)

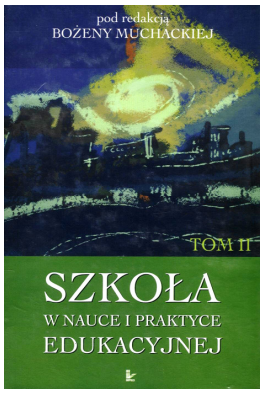

17. Walc, Wiesława. Prawa dziecka w polskiej szkole**.** W: *Szkoła w nauce i praktyce edukacyjnej. T. 2*. Red. Bożena Muchacka. Kraków : Oficyna Wydaw. "Impuls", 2006,
s. 417-426.

Wyniki badań ankietowych dotyczących przestrzegania praw dziecka w szkole przeprowadzonych wśród studentów.

Publikacja dostępna w ramach wypożyczeń międzybibliotecznych realizowanych w Dolnośląskiej Bibliotece Pedagogicznej we Wrocławiu.

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Bach-Olasik, Teresa. Prawa dziecka - prawa ucznia. „Nowa Szkoła” 1994, nr 3,
s. 156-162.

Informacje na temat powstania w Polsce Komitetu Ochrony Praw Dziecka i jego działalności. Prawa i obowiązki ucznia w ustawie o systemie oświaty. Instytucja Rzecznika Praw Dziecka w Polsce i na świecie. Sprawozdanie z warszawskiego Forum Oświatowego, poświęconego prawom dziecka i ucznia.

2. Baryluk, Wojciech. Uczniowie i nauczyciele nie mają równych praw. „Edukacja i Dialog” 2003, nr 8, s. 28-34.

Pozycja ucznia i pozycja nauczyciela w relacjach uczeń nauczyciel.

3. Biegańska, Arleta. Czy uczniom potrzebny jest specjalny rzecznik?. „Dyrektor Szkoły” 2007, nr 10, s. 14-15.

Rzecznik Praw Dziecka. Czy należy powołać rzecznika praw ucznia?

4. Bocian, Beata. Co o prawach ucznia wiedzą nauczyciele, rodzice, uczniowie? „Nowa Szkoła” 2009, nr 3, s. 49-52.

Wyniki badan dotyczące praw ucznia w szkole, w szczególności znajomość elementarnych zagadnień związanych z prawami człowieka, które odnoszą się do wskazania konkretnych praw i wolności człowieka-ucznia oraz dokumentów, w których te prawa zostały zapisane.

5. Bocian, Beata. Prawa ucznia w szkole na przykładzie prawa do prywatności. „Nowa Szkoła” 2008, nr 2, s. 30-39.
Wyniki i analiza badan przeprowadzonych wśród nauczycieli, uczniów i rodziców dotyczących prawa do prywatności.

6. Bojarska, Lucyna. Jak bronić praw ucznia : rozm. przepr. Danuta Szymańska. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1994, nr 7, s. 11-15.
Rozmowa z Lucyną Bojarską, warszawskim Rzecznikiem Praw Ucznia, na temat zakresu obowiązków i uprawnień rzecznika oraz jego najczęstszych interwencji. Omówiono problem postrzegania praw ucznia i sposoby upowszechniania wiedzy na ten temat w warszawskich szkołach.

7. Bojarska, Lucyna. Prawa ucznia. „Wyzwania” 1996/97, nr 7, s. 50-51.
Działalność warszawskiego Biura Rzecznika Praw Ucznia.

8. Bojarska, Lucyna. Usprawiedliwienia dorosłych uczniów. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2005, nr 39, s. 14, 22-23.
Czy uczeń, który ukończył osiemnasty rok życia może usprawiedliwiać swoją nieobecność na lekcjach.

9. Brudło, Ryszard. O wolę współpracy. „Życie Szkoły” 1997, nr 5, s. 283-286.
Współpraca nauczyciela z uczniem. Prawo ucznia do aktywnego kształtowania obrazu szkolnej edukacji.

10. Burnetko, Krzysztof. Prawa prawie dorosłych. „Polityka” 2005, nr 40, s. 34-36.
Prawa nastolatków i pełnoletnich uczniów.

11. Cichecka, Katarzyna. Demokracja w teorii, polecenia w praktyce. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2005, nr 5, s. [1], 10.
Czy uczniowie dopuszczani są do organizowania szkolnych przedsięwzięć.

12. Czyż, Elżbieta. Narkotesty... i co dalej? ; rozm. przepr. Janina Węgrzecka-Gilun. „Remedium” 2005, nr specjalny, s. 26-29.
O profilaktyce narkomanii w szkole z punktu widzenia praw ucznia.

13. Czyż, Elżbieta. Przemoc w szkole w opinii uczniów. „Niebieska Linia” 2003, nr 3, s. 6-8.
Badania ankietowe przeprowadzone przez Helsińska Fundacje Praw Człowieka mające na celu sprawdzenie, jakie zdaniem uczniów są ich prawa w szkole.

14. Dzierzgowska, Irena. Demokratyczna szkoła? „Dyrektor Szkoły” 2008, nr 4, s. 8, 10-11.
Prawa człowieka w szkole. Samorządność uczniów.

15. Dzierzgowska, Irena. Rzecznicy Praw Ucznia. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2000, nr 4, s.17.
Prawa ucznia w nowym rozporządzeniu o nadzorze pedagogicznym.

16. Fołtyniak, Anna. Prawa ucznia z dysleksją w szkole : prawo i praktyka. „Głos Pedagogiczny” 2009, nr 3, s. 14-15.
Dostosowanie wymagań. Egzaminy zewnętrzne.

17. Froissart, Ferdynand. Remedium na kryzys wychowania. „Przegląd Oświatowy” 2008, nr 4, s. 6.
Inicjatywa pomorskiego środowiska oświatowego opracowania nowego Kodeksu ucznia i Kodeksu etycznego nauczyciela.

18. Froissart, Ferdynand. Zła pogoda dla wychowania w szkole. „Przegląd Oświatowy” 2010, nr 18, s. 15-16.
Kodeks ucznia. Kodeks etyczny nauczyciela.

19. Gawron, Roman. Uczeń ponad prawem ; rozm. przepr. Beata Imielska. „Głos Nauczycielski” 2005, nr 26, s. 5.
Rozmowa z Romanem Gawronem, społecznym rzecznikiem praw nauczyciela na temat respektowania praw ucznia i nauczyciela w polskich szkołach.

20. Gęsicki, Janusz. Prawo i samorządność uczniowska. „Edukacja i Dialog” 1992, nr 9, s. 29-30.

21. Gołębiewski, Grzegorz. Gdzie są granice praw ucznia? „Przegląd Oświatowy” 2006, nr 11, s. 8.
Prawa uczniów, którzy ukończyli osiemnaście lat.

22. Gracki, Andrzej. Prawa ucznia : wartość czy zagrożenie? „Dyrektor Szkoły” 2007, nr 6, s. 48-49.
Wartość i potrzeba respektowania praw uczniów w polskich szkołach.

23. Grad, Krystyna. Zadania szkoły w zakresie ochrony praw dziecka. „Nowa Szkoła” 2005, nr 9, s. 56-58.
Możliwość uczenia się jest czynnikiem o fundamentalnym znaczeniu dla pełnego rozwoju dziecka, a także jego przyszłości.

24. Gut, Henryk. Funkcjonowanie norm wewnątrzszkolnych. „Nowa Szkoła” 1991, nr 6, s. 340-344.
Funkcjonowanie Kodeksu Ucznia w szkołach.

25. Janicki, Piotr. Obywatel dorosły uczeń. „Dyrektor Szkoły” 2007, nr 3, s. 23-25.
Relacje miedzy uczniem pełnoletnim a szkołą.

26. Jasiński, Andrzej. Rekolekcje i szkoła : a jednak się kręci? „Sedno” 2010, nr 3, s.18-19.
Prawo oświatowe - zapisy traktujące o prawie uczniów uczęszczających na lekcje religii do dni wolnych od zajęć szkolnych w celu udziału w rekolekcjach wielkopostnych.

27. Jasiński, Ryszard. Jak bronić ucznia? : rozterki rzecznika. „Nowe w Szkole” 2002, [nr] 2, s. 19-20.
Rzecznik praw ucznia.

28. Jendrzejewska, Wiesława Barbara. Asertywne prawa ucznia. „Język Polski w Szkole : dla klas IV-VIII” R. 41: 1995/96, z. 3, s. 104-106.
Propozycja praw ucznia opracowana na podstawie praw asertywności przedstawionych w książce Gael Lindeenfield „Asertywność czyli jak być otwartym, skutecznym i naturalnym”.

29. Jendrzejewska, Wiesława Barbara. Mam prawo! : asertywne prawa ucznia. „Wszystko dla Szkoły” 1997, nr 10, s. 5.
Świadomość ucznia własnych praw asertywnych pomaga radzić sobie z poczuciem winy.

30. Jurkiewicz, Ewa. Korowody z rzecznikiem. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2008, nr 17/18 (wydanie specjalne), s. 4, 11.

Rzecznicy praw ucznia pojawili się na początku lat 90-tych XX wieku. Działali w kilku województwach, najczęściej w kuratoriach oświaty. Możliwości działania i umocowanie prawne w polskim systemie edukacyjnym.

31. Kaczorowski, Jarosław. Rzecznik Praw Ucznia : kto to taki? „Przegląd Edukacyjny” 2003, [nr] 4, s. 7-9.

Rzecznik Praw Ucznia to osoba dbająca o przestrzeganie praw ucznia w szkole, osoba ciesząca się wśród uczniów powszechnym zaufaniem. Rzecznik podejmuje mediacje między samymi uczniami oraz uczniami i nauczycielami oraz reprezentuje szkołę na zewnątrz w sprawach przestrzegania praw ucznia.

32. Kantowicz, Ewa. Samorządność uczniowska a prawa ucznia. „Edukacja i Dialog” 1994, nr 5, s. 16-18.

Szkoła jako jedna z ważnych instytucji wychowawczych w społeczeństwie staje się poprzez realizację zadań statutowych gwarantem niektórych praw dziecka. Potrzeby i zainteresowania uczniów (również ich prawa) mogą wpływać na działalność wychowawczą i stanowić jedną z form rozwijania aktywności samorządu uczniowskiego.

33. Każdy może być rzecznikiem swoich praw. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1997, nr 1, s. 20-23.

I Krajowa Konferencja Samorządów Uczniowskich. Poruszano zagadnienie odpowiedzialności i uprawnień samorządów uczniowskich.

34. Kłosowski, Jan. Prawo ucznia do sukcesu w procesie nauczania. „Toruńskie Studia Dydaktyczne” 1993, nr 3, s. 85-97.

Uwarunkowania sukcesu szkolnego ucznia

35. Kłosińska, Tatiana. Prawo dziecka do głosu. „Życie Szkoły” 2009, nr 6, s. 5-11.

Problem współczesnego procesu edukacji związanej ze zjawiskiem prawa dziecka do głosu w szkole (koncepcje, wyniki badan, kwestie praw dziecka).

36. Kordziński, Jarosław. Kodeks nauczyciela. „Dyrektor Szkoły” 2008, nr 6, s. 12-13.

Kodeks ucznia - powinien zawierać postawy i zachowania uczniów koniecznie akceptowane w szkole.

37. Kordziński, Jarosław. Nie może być tak, że nauczyciele boją się interweniować. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2005, nr 42, s. [1], 8-9.

Nadużywanie praw przez uczniów.

38. Kordziński, Jarosław. Prawa ucznia. „Wychowawca” 1995 nr 6, s. 11-12.

Wyjaśnienie zagadnienia.

39. Kowalski, Michał. Uczniowie chcą szkoły nowoczesnej ; rozm. przepr. Przemysław Sadura. „Głos Nauczycielski” 2006, nr 29/30, s. 5.

Prawa ucznia w polskiej szkole.

40. Krupa, Bożena. Prawa i wolności człowieka w percepcji licealistów. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 2008, nr 9, s. 41-49.

Znajomość podstawowych praw i wolności człowieka przez licealistów oraz poznanie ich opinii o respektowaniu tych praw w szkole, do której uczęszczają. Badania.

41. Kuszak, Roman. Status prawny ucznia po akcesji. „Edukacja i Dialog” 2003, nr 5, s. 38-45.

Po wejściu Polski do UE. Przepisy międzynarodowe, państwowe i szkolne.

42. Kuzitowicz, Włodzisław. Czy czeka nas uczniowskie "powstanie Spartakusa"? : czego dowodzą uczniowskie protesty i strajki? „Gazeta Szkolna : aktualności” 2009, nr 39, s. 6-7.

Coraz częściej uczniowie decydują się na manifestacje przeciw np. zmianie na stanowisku dyrektora szkoły, czy przeciw pomijaniu zdania uczniów przy podejmowaniu kluczowych decyzji. Młodzież powołuje się na "Konwencje o Prawach Dziecka", w której zagwarantowane jest prawo dziecka do wypowiadania się we wszystkich sprawach jego dotyczących.

43. Lachowicz, Lesław. Wychowywać to także dać prawa. „Lider” 1996, nr 10, s. 22-24.

Dawanie uczniom prawa do uśmiechu, przezywania, błędów, do wyboru i sukcesu.

44. Młodzież a szkoła : raport o młodzieży CBOS ; cz. 2. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2011, nr 25/26, s. 18-19.

Badania Centrum Badania Opinii Społecznej na temat: roli szkoły w przygotowaniu do życia, oceny wyboru szkoły, opinii o nauczycielach, uczęszczania na lekcje religii, praw ucznia, uczestnictwa w wyborach, przemocy w szkole, oceny szkol zawodowych.

45. Nalaskowski, Stanisław. Problem znajomości i przestrzegania prawa w szkole : wychowanie w poszanowaniu dla prawa. „Wychowanie na Co Dzień” 2003, nr 10/11, s. 29-30.

Jak szkoła powinna wychowywać, aby uczniowie przestrzegali prawa.

46. Napiórkowska, Zofia. Prawa dziecka w szkole. „Nowa Szkoła” 1991, nr 5, s. 294–296.

Omówiono podstawowe prawa.

47. Nicewicz, Czesław. Spojrzenia na tarczę szkolną. „Nowa Szkoła” 1992, nr 2, s. 83-84.

O regulaminie szkolnym.

48. Nowacki, Jerzy. Każdy uczeń ma prawo do dobrego nauczyciela. „Dyrektor Szkoły” 1994, nr 1, s. 40-41.

Towarzystwo Przyjaciół Ucznia.

49. Nowak, Małgorzata. Dzień z rzecznikiem praw ucznia**.** „Nowa Szkoła” 2003, nr 5, s. 44-47.

Jego działanie określa statut Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia. Cała społeczność uczniowska ma prawo do demokratycznego wyboru rzecznika. Może być on wybierany przez samorząd szkolny. Rzecznikiem może być uczeń, nauczyciel, uczeń i nauczyciel.

50. Osiński, Rafał. Prawa ucznia w teorii i praktyce. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2006, nr 32/33, s. 8-9, 31.

Raport z badania "Prawa ucznia w szkole". Przestrzeganie wybranych praw ucznia w szkole, na podstawie badan przeprowadzonych w 2005 r.

51. Osuch, Maciej. "Rzecznicy praw ucznia" - czyli mity i fakty. „Dyrektor Szkoły” 2005, nr 12, s. 44-48.

Historia rzecznictwa praw ucznia. Działania, problemy oraz konsekwencje z jakimi borykają się w swojej pracy społeczni rzecznicy praw ucznia.

52. Osuch, Maciej. Słabe strony statutu szkoły, czyli o prawach ucznia... „Dyrektor Szkoły” 2004, nr 10, s. 47-48, 50-51.
Prawa ucznia i prawa człowieka w znowelizowanej Ustawie o Systemie Oświaty i Konstytucji. Zawiłości i mity związane z prawami ucznia zawartymi w statucie szkoły i Konwencji o prawach dziecka. Uniwersalny katalog praw, uprawnień i przywilejów człowieka-ucznia.

53. Paśko, Zbigniew Ignacy. Rodzina i szkoła - sprzymierzeńcy czy adwersarze? „Dolnośląska Gazeta Szkolna” 2001, nr 217, s. 1, 6-7.
Prawa dziecka, prawa ucznia. Współpraca szkoły z rodziną.

54. Piekarska, Anna. Co wolno wojewodzie... : czyli o normach życia szkolnego. „Głos Pedagogiczny” 2010, nr 15, s. 13-15.
Kodeks szkolny - znajomość zasad i przestrzegania ich przez uczniów i nauczycieli. Jak powstaje szkolny kodeks. Czemu służy zapis norm postępowania i zachowania w szkole. Rola rzecznika praw ucznia. Jak wspólnie wypracować normy obowiązujące i zadawalające wszystkie strony.

55. Prawa człowieka prawami szkoły : o szkolnej (nie)wiedzy w praktyce : wywiad z Maciejem Osuchem, Społecznym Rzecznikiem Praw Ucznia, o działaniach podejmowanych przez szkoły w ramach I priorytetu MEN. „Głos Pedagogiczny” 2008, nr 2, s. 8-11.

56. Puślecki, Władysław. Integracja a wspieranie rozwoju ucznia**. „**Życie Szkoły” 2001, nr 10, s. 579-587.
Podmiotowość i pełnomocność. Prawa i obowiązki ucznia. Zamykanie i otwieranie ośrodków tematycznych. Zadania domowe.

57. Radziewicz, Julian. Serce i rozum ; rozm. przepr. Anna Wojciechowska, Lidia Jastrzębska. „Głos Nauczycielski” 1997, nr 25, s. 5.
Prawa i obowiązki ucznia.

58. Rożyńska, Małgorzata. Uczeń z dysleksją w szkole i w domu - scenariusz spotkania z rodzicami. „Dysleksja” 2008, nr 1, s. 47-49.
Jakie prawa ma uczeń z dysleksją i jego rodzice.

59. Salasiński, Mirosław. Prawa ucznia, dziecka, człowieka. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2002, nr 4, s. 4.

60. Sawicki, Mieczysław. Wolność i prawa ucznia. „Nowa Szkoła” 2001 nr 2 s. 23.
Pedagogika personalistyczna a prawa ucznia.

61. Socha, Elżbieta. Prawa ucznia w szkole. „Nauczyciel i Szkoła” 2007, nr 1/2, s. 77-86.
Prawa i obowiązki ucznia wynikające ze Statutu Szkoły, Regulaminu Szkoły, wg Helsińskiej Fundacji Praw Człowieka. Wyniki przeprowadzonych badan, których celem było zebranie informacji na temat przestrzegania praw ucznia.

62. Starego, Daniel. Kreowanie wewnątrzszkolnego prawa oświatowego. „Nowe w Szkole” 2000/2001, [nr] 7, dod. "Kierowanie Szkołą" s. 2-6.
Kompetencje organów szkoły : dyrektora, rady szkoły, rady pedagogicznej, rady rodziców, samorządu uczniowskiego, kadry kierowniczej.

63. Stróżyński, Klemens. Regulamin konfliktu. „Edukacja i Dialog” 1995, nr 7, s. 39-41.
„Szkolny system obrony praw ucznia” - dokument pomagający rozwiązać konflikt z nauczycielem.

64. Szamotuła, Beata. Kodeks Ucznia - prawie nieznany. „Edukacja i Dialog” 1992, nr 9, s. 26-28.
Określa ogólne zasady i normy obowiązujące w szkole oraz szczegółowe prawa i obowiązki ucznia.

65. Szamotuła, Beata. Znajomość a akceptacja norm Kodeksu Ucznia (na podstawie badań w szkołach podstawowych i średnich). „Kultura i Edukacja” 1992, nr 1, s.85-90.
Badania wskazują, że uczniowie znają obowiązujące w szkole normy, prezentując postawy tolerancji i akceptacji wobec innych.

66. Szkolny Rzecznik Praw Ucznia. „Gazeta Szkolna” 1998, nr 144, s. 7.
Ramowy Statut Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia.

67. Szymańska, Danuta. W sprawie relegowanych : głos rzecznika praw ucznia. „Problemy Opiekuńczo-Wychowawcze” 1995, nr 7, s. 21-23.
Relegowanie uczniów ze szkoły.

68. Śliwerski, Bogusław. Prawa ucznia we współczesnej szkole w kontekście myśli korczakowskiej. „Wychowanie na Co Dzień” 1998, nr 7/8, s. 3-9.
Pozory tworzone przez nauczycieli w szkole, ukrywanie pseudowychowania.

69. Świerczyńska, Katarzyna. Szkoła przed sądem. „Wprost” 2011, nr 17, s. 50-[51].
Prawa ucznia.

70. Taraszkiewicz, Małgorzata. Ucząc sie uczenia : zezwolenie na bycie prawdziwym uczniem. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2006, nr 3, s. 22.
Style uczenia się, czyli percepcja i przetwarzanie informacji. Wykorzystanie preferencji w uczeniu się i przekazywaniu wiedzy.

71. Tatarowicz, Jan. Prawa ucznia w systemie edukacji. „Drama” 1992, z. 4, s. 5-6.

72. Tokarczyk, Ewa. Prawa dziecka - ubezwłasnowolnienie czy pomoc?. Cz. 2. „Nowa Szkoła” 1998, nr 5, s. 36-41.
Prawa człowieka (prawa dziecka) poprzez swoja powszechność, równość pozwalają na partnerstwo w szkole, na traktowanie uczniów jako ludzi, ale i na oczekiwanie takiego samego traktowania nauczycieli.

73. Tworkiewicz, Małgorzata. O granicach sprawowania władzy w szkole. „Przegląd Edukacyjny” 1996, nr 1, s.12-13.
Prawa ucznia w szkole.

74. Urban, Jacek. Wolność a prawa ucznia. „Horyzonty Wychowania” 2010, [nr] 9(17), s. 175-[187].
Prawa ucznia w kontekście wolności.

75. Urban-Kojs, Ewa. Autonomia i niezależność w wychowaniu. „Ruch Pedagogiczny” 1992, nr 3/4, s. 81-86.
Prawo ucznia do autonomii w szkole.

76. Wachowska, Agnieszka. Uczniowie a prawo autorskie. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2010, nr 19, dod. nr 1, s. 8.
Każde uczniowskie wypracowanie lub wiersz stworzony przez ucznia w ramach zajęć z języka polskiego, stanowi utwór w świetle prawa autorskiego.

77. Walc, Wiesława. Prawa dziecka i prawa ucznia w świadomości nauczycieli. „Kwartalnik Edukacyjny” 2005, [nr] 1, s. 3-13.
Konwencja Praw Dziecka.

78. Winiarczyk, Tomasz A. Prawo w szkole, czyli katastrofa moralna. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2004, nr 16, s. 7, 13.
Zawieszanie ucznia w prawie do uczęszczania do szkoły.

79. Wiśniewska, Anna. Wychowywać człowieka... : rola nauczyciela w upowszechnianiu wiedzy na temat praw. „Przegląd Edukacyjny” 2009, nr 1, s. 12-14.
Rola nauczyciela w nauczaniu o prawach człowieka, dziecka, ucznia.

80. Wojciechowski, Mieczysław. Dzieci bite będą biły! „Remedium” 2004, nr 6, s. 8-9.
Łamanie praw ucznia przez nauczycieli.

81. Wysocka-Stasiak, Anna. Prawo nie jest przywilejem ; rozm. przepr. Ewa Szarkowska. „Przegląd Edukacyjny” 1997, nr 2, s.17-18.
Funkcja rzecznika praw ucznia.

82. Zielicz, Włodzimierz. Prawa dziecka... to znaczy czyje prawa? „Gazeta Szkolna : aktualności” 2004, nr 7, s. 9.
Czy dyrektor szkoły ma prawo zawieszać ucznia w czynnościach szkolnych.

83. Zozula, Jolanta. Co może zrobić szkoła, gdy dziecku dzieje sie krzywda? „Szkoła Specjalna” 2011, [nr] 5, s. 377-387.
Regulacje prawne dotyczące pomocy uczniom w Polsce.

MATERIAŁY Z INTERNETU

1. Bojarska, Lucyna, Brzeziński, Krzysztof, Rek, Tomasz. *Prawa dziecka w szkole*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://akademiawiedzy.pl/index2.php?option=com_docman&task=doc_view&gid=1&Itemid=25.
Opisano prawa przysługujące dzieciom: prawo do nauki, prawo do bezpieczeństwa oraz organizacje użytkowników szkoły - radę rodziców, samorząd uczniowski, radę szkoły, radę oświatową, stowarzyszenia (uczniowskie kluby sportowe i harcerstwo).

2. Czyż, Elżbieta (oprac.). *Prawa ucznia w szkole : raport z badań*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.bezuprzedzen.org/doc/Prawa_ucznia_w_szkole_HFPCz.pdf.
Próba spojrzenia na szkołę z perspektywy przestrzegania praw ucznia w praktyce.

3. Fresel, Anna, Gil, Aneta. *Prawa i obowiązki ucznia*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://sod.ids.czest.pl/publikacje2/l1092-1093/l1092.pdf.
Prawa człowieka jako punkt wyjścia dla praw dziecka i ucznia. Ewolucja praw przyznanych dziecku. Rozporządzenia i inne źródła prawa, z których treści wynikają prawa i uprawnienia ucznia. Obowiązki ucznia w aktach prawnych (m.in. statut szkoły).

4. Holzer, Maria. Prawa dziecka w szkole. W: *Wokół Praw Dziecka. Część I*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.hfhrpol.waw.pl/pliki/ElzbietaCzyzWokolPrawDziecka.pdf.

Prawa ucznia w polskim systemie prawnym, procedury ochrony praw ucznia.

5. Jakubowska, Janina, Nowak, Danuta. *Prawa ucznia w szkole. Przestrzeganie wybranych praw ucznia na podstawie badań przeprowadzonych w szkołach województwa dolnośląskiego*. [online]. [dostep: 15 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.kuratorium.wroclaw.pl/okno/541.pdf

Prezentowany raport powstał w ramach ogólnopolskiego programu badań nad upowszechnieniem i przestrzeganiem praw ucznia w polskich szkołach.

6. Kowalski, Michał, Jasiński, Mikołaj. *Prawa ucznia w szkole : przestrzeganie wybranych praw ucznia na podstawie badań – analiza ogólnopolska*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.rada.adamos.pl/pdf/prawa_ucznia_w_szkole.pdf.

Prezentowany raport powstał w ramach ogólnopolskiego programu badań nad upowszechnieniem i przestrzeganiem praw ucznia w polskich szkołach.

7. Kuratorium Oświaty (Białystok). *Prawa dziecka w szkole.* [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.kuratorium.bialystok.pl/kuratorium2/prawa_ucznia/Prezentacja_prawa_dziecka.ppt.

Prezentacja multimedialna.

8. Mazurek, Kamil (oprac.). *Prawa uczniów w szkole.* [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.zsbo.olecko.edu.pl/pliki/PrawaUczniowWSzkole.pdf.

Przybliżenie uczniom ich praw wraz z praktycznym wyjaśnieniem, co znaczą poszczególne prawa, jak np. Prawo do edukacji. Wskazanie źródeł (Konstytucja Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencja o Prawach Dziecka,Ustawa o systemie oświaty i in.).

9. Napiątek, Olga, Pietrasik, Joanna, Szaniawska, Monika. *Prawa dzieci z ADHD w szkole*. [online]. [dostęp: 21 lutego 2012]. Dostępny w www: http://pomoce.dreptak.info/dokumenty/prawa%20dziecka.pdf

Materiał zawiera informacje na temat najważniejszych praw dziecka z ADHD w szkole: prawa do nauki, informacji, swobodnej wypowiedzi, prywatności, ochrony przed przemocą.

10. Osuch, Maciej. *Karta Praw Ucznia*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.zso6gda.v24.pl/pliki/karta_prawa.pdf.

Zawiera poszerzony komentarz.

11. Prawa dziecka w wieku przedszkolnym. W: *Przedszkole nr 2*. *Źródełko.* [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://www.przedszkole2.gniezno.pl/index.php?option=com_content&view=article&id=46:prawa-dziecka-w-wieku-przedszkolnym&catid=5:rodzice&Itemid=11.

Przedstawienie szczególnych praw małych dzieci, jak m.in**.** prawo do własności, prawo do niewiedzy**,** prawo do niepowodzeń i łez.

12. Prawa ucznia. [online]. [dostęp: 15 marca 2012]. Dostępny w www: http://pgrogolin.one.pl/Dokumentacja/Prawa%20Ucznia/PRAWA%20UCZNIA.doc

Prawa i uprawnienia ucznia wywodzące się z ustawy o systemie oświaty (Dz. U. z 2004 r. Nr 256, poz. 2572 z późn. zm.)

13. Prawa ucznia w aktach prawnych. [online]. [dostęp: 15 marca 2012]. Dostepny w www: http://www.szkolapodstawowanr11.pl/prawa_ucznia_w_aktach_prawnych.pdf

Prawa i uprawnienia ucznia zawarte w Ustawie o systemie oświaty, Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej, Konwencji o prawach dziecka i statucie szkoły.

14. Prawa ucznia wywodzące się z Konwencji o prawach dziecka. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.zsbjas.3-21.pl/pliki/prawa_dziecka.pdf.

Materiał prezentuje treści z dokumentu Ustawa o systemie oświaty – wskazuje, podstawowe prawa, które nazywa prawami ucznia, adekwatne rozporządzenia i statuty szkół.

15. *Przepisy regulujące prawa uczniów z dysleksją rozwojową w szkole*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.mkrzymowski.eu/dys_przepisy.pdf.

16. *Regulamin Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia Gimnazjum nr 27 im. Ossolineum we Wrocławiu*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.gimnazjum27.wroc.pl/dane/prawo%20szkolne/2010-2011/Reg_Szkolneg_%20Rzecznik_%20Praw_%20Ucznia_grudz2010.pdf.

Dotyczy m.in.: 1. Praw ucznia wywodzących się z Konwencji o Prawach Dziecka. 2. Zadań, praw i obowiązków Szkolnego Rzecznika Praw Ucznia

17. Smuniewska, Jolanta. *Prawa ucznia (prezentacja multimedialna).* [online]. [dostęp: 15 marca 2012]. Dostępny w www : http://www.kuratorium.waw.pl/files/f-1629-2-prawa_ucznia.ppt.

Prezentacja podstawowych aktów prawnych określających prawa ucznia w polskiej szkole.

18. Sioma, Andrzej. *Prawa i obowiązki ucznia w szkole w świetle obowiązujących przepisów*. [online]. [dostep: 15 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.edukacja.edux.pl/p-9584-prawa-i-obowiazki-ucznia-w-szkole-w-swietle.php

Artykuł zamieszczony w serwisie Twój Portal Edukacyjny - Edux.pl.

19. *Uczeń niepełnosprawny w świetle praw człowieka*. [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w www: http://www.michalpiechel.pl/uczen_niepelnosprawny_w_swietle_praw_czlowieka.pdf.

Przedstawienie wszystkich aktów prawnych w odniesieniu do ucznia niepełnosprawnego.

PRAWA UCZNIA

MATERIAŁY METODYCZNE

DZIEŁA ZWARTE

1. Clark, Anne-Marie, Dzierzgowska, Irena, Thompson, Marion. *Standardy edukacyjne i uprawnienia ucznia : materiały dla uczestnika*. Radom : Ośrodek. Kształcenia. i Doskonal. Kadr Inst. Technol. Ekspl., [1996?]. ISBN 83-86148-90-X.

Dostępność w DBP (Wrocław: P X-7243)

2. Matuszek, Anna, Wiroński, Piotr. *Rzeczpospolita kompetentna : świadomość obywatelska w procesie edukacji*. Kraków : Avalon, 2008. ISBN 978-83-60448-53-3.

Zbiór scenariuszy zajęć kształtujących postawy obywatelskie i postawy patriotyczne. Autorzy omówili idee obywatelskości w prawie i nauce oraz zaprezentowali metody i formy pracy do wykorzystania na rożnych zajęciach.

Źródło: http://www.poczytaj.pl/79199

Dostępność w DBP(W 193887)

3. *Moje prawa kończą się tam, gdzie zaczynają się prawa drugiego człowieka* [Film]. Poznań : Wydawnictwo Forum, cop. 2009.

Film wyd. w cyklu: Szkoła w walce ze współczesnymi problemami dzieci i młodzieży. W materiałach zwrócono uwagę na następujące problemy: prawa i obowiązki ucznia oraz nauczyciela, jak przestrzegać praw człowieka w szkole, konsekwencje nieprzestrzegania praw człowieka. Zawarto gotowe scenariusze lekcji wychowawczych, spotkań z rodzicami oraz szkoleń dla Rady Pedagogicznej dotyczące tych problemów.

Źródło adnotacji: http://literka.pl/filmy-video/Moje-prawa-koncza-sie-tam-gdzie-zaczynaja-sie-prawa-drugiego-czlowieka

Dostępność w DBP (Wrocław: Vd 584)

ARTYKUŁY Z CZASOPISM

1. Ambroziak, Iwona, Piwczyk, Ewa. Dawno, dawno temu o prawach dziecka nikt nie słyszał... : scenariusz lekcji. „Biblioteka w Szkole” 2002, [nr] 2, s. 28-29.
Lekcja może być przeprowadzona z uczniami w wieku 13-16 lat w ramach godzin wychowawczych.

2. Ambroziak, Iwona, Piwczyk, Ewa. Jako uczeń mam prawo... : propozycja zajęć na temat praw ucznia. „Biblioteka w Szkole” 2002, [nr] 3, s. 16-17.
Czas trwania zajęć – 90 min.

3. Czegus, Elżbieta. "Naucz się upominać o swoje prawa, ale pamiętaj, że inni też je mają" : scenariusz imprezy szkolnej dla klas IV-VI. „Klanza w Szkole” 2004, nr 1, s. 33-36.

4. Duszyńska, Elżbieta. Prawa ucznia - wolność bez granic? „Konspekt” 2001, nr 1, s. 27-28.
Konspekt lekcji wychowawczej w gimnazjum.

5. Fortuna, Małgorzata. Uczeń ma prawo do sukcesu. „Nowe w Szkole” 2000/20001, nr 3, s.11-12.
Przykład aktywizacji ucznia klas I-III do zdobywania przez niego wiedzy.

6. Gąstoł, Barbara, Ryniewicz, Danuta. Wizyta na średniowiecznym dworze królewskim : scenariusz zajęć otwartych dla rodziców uczniów klas I połączony z tworzeniem klasowego Kodeksu Ucznia. „Wszystko dla Szkoły” 2002, nr 12, s. 15.

7. Golis, Mariola. Moje prawa i obowiązki : scenariusz godziny wychowawczej dla kl. I gimnazjum. „Wychowawca” 2007, nr 10, s. 25.

8. Jaksim, Marianna. Prawa ucznia i prawa dziecka w edukacji obywatelskiej. „Wiadomości Historyczne” 2001, [nr] 2, s. 79-81.
Zagadnienia te realizowane są na lekcjach historii i społeczeństwa w szkole podstawowej, historii i wiedzy o społeczeństwie w gimnazjum oraz sztuki i godzin wychowawczych.

9. M.S. Prawo w szkole. „Gazeta Szkolna : aktualności” 2003, nr 8, s. 17.
Scenariusz. Znajomość prawa przez uczniów.

10. Pelikan, Joanna. Jakie prawa i obowiązki mają uczniowie ? Jak mogą ich bronić ? : (scenariusz 2-godzinnych zajęć z zakresu terapii pedagogicznej - klasa V). „Wszystko dla Szkoły” 2007, nr 6, s. 17-19.

11. Rożyńska, Małgorzata. Uczeń z dysleksją w szkole i w domu - scenariusz spotkania z rodzicami. „Dysleksja” 2008, nr 1, s. 47-49.
Jakie prawa ma uczeń z dysleksją i jego rodzice.

12. Suzka, Elżbieta, Sińczak Jerzy, Pacewicz Alicja. Jakie prawa mają uczniowie i jak mogą ich bronić? „Wszystko dla Szkoły” 1998, nr 7/8, s. 21-23.
Konspekt lekcji wychowawczej.

13. Syta, Małgorzata. Mój dekalog - cykl lekcji w klasach VII-VIII. „Warsztaty Polonistyczne” 1997, nr 2, s. 9-13.
Wychowanie moralne: wartości moralno-etyczne na podstawie biblijnego Dekalogu, Praw i Obowiązków Ucznia, Deklaracji Praw Dziecka ilustrowane przykładami literackimi - wypracowanie przez uczniów własnego dekalogu.

14. Wojciechowska, Helena. Masz prawo, człowieku... „Konspekt” 2001, nr 2, s. 20-24.
Konspekt lekcji wychowawczej dla uczniów gimnazjum.

MATERIAŁY Z INTERNETU

1. Mikulska, Agnieszka. *Co by było gdybym nie mógł chodzić do szkoły?* [online]. [dostęp: 12 marca 2012]. Dostępny w WWW: http://fed.home.pl/teg/images/c_2_sp4-6.pdf.
Scenariusz zajęć dla klas IV – VI szkoły podstawowej

2. Prawa dziecka. W: *eduseek.interklasa.pl*. [online]. [dostęp: 14 lutego 2012]. Dostępny w www : http://konkurs.eduseek.interklasa.pl/phobos/konkursy/konkurs1/k1-22/WWW/dziec.htm.
Informacje bardzo przydatne dla osób przygotowujących się np. do konkursu o prawach ucznia.

3. *Prawa ucznia, scenariusz lekcji, część 1.* [online]. [dostęp: 15 marca 2012]. Dostępny w www : http://www.etykawszkole.pl/baza-wiedzy-/materiay-edukacyjne/178-prawa-ucznia-scenariusz-lekcji-cz-1
Temat lekcji: Temat: Kanon praw i wolności człowieka w szkole, czyli o prawach ucznia w szkole1. Przeznaczona dla uczniów gimnazjum i szkoły ponadgimnazjalnej.